

**ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ
ПУТЕВИ СРБИЈЕ**

Београд, Булевар Краља Александра 282
tel: +381 11 30 40 700
fax: +381 11 30 40 699

ПЛАН УПРАВЉАЊА ЖИВОТНОМ СРЕДИНОМ

за

**Појачано одржавање државног пута I Б реда бр.35,
деоница: Зајечар 5 – Књажевац 1 (Трговиште)**

- Животна средина Категорија Б -

НАЦРТ документа
Београд, јул 2016.

САДРЖАЈ

УВОД	4
РЕЗИМЕ	4
1. ОПИС ПРОЈЕКТА	10
2. ПОЛИТИКА, ПРАВНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ ОКВИР	12
3. ОЦЕНА ОСНОВНИХ УСЛОВА НА ТРАСИ ТОКОМ ИСТРАЖИВАЊА ...	13
4. РЕЗИМЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	20
5. ПЛАН УПРАВЉАЊА ЖИВОТНОМ СРЕДИНОМ	23
А.ПЛАН ЗА УБЛАЖАВАЊЕ	23
В.ПЛАН ПРАЋЕЊА УТИЦАЈА.....	30
С. ИНСТИТУЦИОНАЛНА ПРИМЕНА И ДОГОВОРИ О	ИЗВЕШТАЈ
6. УКЉУЧИВАЊЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА, ОБЈАВЉИВАЊЕ ИНФОРМАЦИЈА, КОНСУЛТАЦИЈЕ И УЧЕШЋЕ	34
7. РЕФЕРЕНЦЕ	38
ПРИЛОЗИ.....	39
Прилог I	40
ПЛАН УБЛАЖАВАЊА УТИЦАЈА	40
Прилог II	53
ПЛАН ПРАЋЕЊА УТИЦАЈА	53
Прилог III	72
ЗАКОНОДАВСТВО	72

СКРАЋЕНИЦЕ И АКРОНИМИ

AADT	Annual Average Daily Traffic	Просечан годишњи дневни саобраћај
CEP	Contractor's Environmental Plan	Извођачев План заштите животне средине
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development	Европска Банка за Обнову и Развој
EIA	Environmental Impact Assessment	Процена утицаја на животну средину
EIB	European Investment Bank	Европска Инвестициона Банка
EMP	Environmental Management Plan	План управљања животном средином
HSE	Health, Safety and Environment	Здравље, безбедност и животна средина
IFIs	International Financing Institutions	Међународне Финансијске Институције
INP	Institute for Nature Protection of the Republic of Serbia	Завод за заштиту природе Републике Србије
IPCM	Institute for Protection of Cultural Monuments of the Republic of Serbia	Завод за заштиту споменика културе Републике Србије
MoAEP	Ministry of Agriculture and Environmental Protection	Министарство пољопривреде и заштите животне средине
MoT	Ministry of Transport (fmr. Ministry of Infrastructure and Energy – MoIE)	Министарство саобраћаја (бивше Министарство за инфраструктуру и енергетику)
PERS	Public Enterprise "Roads of Serbia"	Јавно предузеће „Путеви Србије“
PSC	Project Supervision Consultant	Консултант Надзора на Пројекту
RE	Resident Engineer	Инжењер надзора на градилишту
RRSP	Road Rehabilitation and Safety Project	Пројекат рехабилитације пута и унапређења безбедности саобраћаја
SE	Site Engineer	Инжењер на градилишту
SLMP	Safety Labour Management Plan	План управљања безбедношћу на раду
SSIP	Site Specific Implementation Plan	Извођачев План управљања животном средином
WB	The World Bank Group	Светска Банка
WMP	Waste Management Plan	План Управљања Отпадом
PAP	Project affected persons	Особе угрожене пројектом
SEP	Stakeholder Engagement Plan	План укључивања заинтересованих страна
NTS	Non Technical Summary	Нетехнички Резиме

УВОД

План управљања животном средином, урађен је за предложено појачано одржавање на државном путу IB реда, бр. 35, деоница Зајечар 5 – Књажевац 1 (Трговиште), у циљу очувања животне средине и прибављања докумената у складу са захтевима Међународних финансијских институција које финансирају овај пројекат. Ова деоница, дужине 23.788 km, налази се између станица Зајечар 5 km 128+476.60 и Књажевац 1 (Трговиште) km 152+254.81. У складу са смерницама заштите које су издале Међународне Финансијске Институције, пројекат је класификован у Б категорију животне средине, и захтева израду Плана управљања животном средином.

Предлагач пројекта је Влада Републике Србије, преко надлежног Министарства за Пољопривреду и Заштиту животне средине. Пројекат реализује Јавно предузеће „Путеви Србије“.

Циљ израде Плана управљања животном средином је да укаже на негативне еколошке утицаје и проблеме управљања у току извођења грађевинских радова, као и неопходне мере ублажавања које Извођач мора да примени. Кључне компоненте Плана управљања животном средином су: План за умањење негативних утицаја на животну средину и План за праћење утицаја на животну средину.

Израда пројекта биће усклађена са српским законодавством, правилницима и уредбама, као и са међународним конвенцијама и смерницама заштите, издате од стране Међународних Финансијских Институција.

За предложену деоницу, План управљања животном средином фокусира се на појачаном одржавању и део је одговарајућег уговора за реализацију грађевинских радова. Активности везане за редовно одржавање деонице, иако нису у фокусу овог плана, биће укључене у основним цртама како би план био комплетан.

Припрема за израду Плана управљања животном средином обављена је кроз теоријске студије и истраживања на терену, укључујући и консултације са представницима на регионалном нивоу и локалним властима. План управљања животном средином заснован је првенствено на теренском истраживању спроведеном у току априла и јуна 2016. године.

РЕЗИМЕ

Опис пројекта

Република Србија је аплицирала код Светске банке, Европске инвестиционе банке и Европске банке за обнову и развој, за финансирање трошкова Пројекта рехабилитације пута и намерава да уложи део средстава за појачано одржавање на државном путу IB реда бр. 35 деоница Зајечар 5 – Књажевац 1 (Трговиште) (слике 1. и 2.).

Разматрана деоница налази се у Источној Србији, Зајечарски управни округ и пролази преко територије Града Зајечара и територије општине Књажевац.

Слика 1. Почетак деонице - Вратарница

Слика 2. Крај деонице - Горње Зуниче

Пут пролази кроз два насељена места на територији Града Зајечара (Вратарница и Мали Извор) и два насељена места на територији општине Књажевац (Минићево и Горње Зуниче). Траса пута је једним делом положена уз реку Бели Тимок.

Радови предвиђени овим пројектом, биће реализовани у оквиру постојећег путног појасана. Пројектом није предвиђено пресељавање становништва и

заузимање површина као што је дефинисано ОП 4.12, као ни дуготрајно ремећење природног окружења, стамбених насеља и активности. Више детаља о овој теми доступно је у Пројекту политике и смерница пресељења.

Политика, правни и административни оквир

Министарство надлежно за заштиту животне средине (Министарство пољопривреде и заштите животне средине) је кључна институција у Републици Србији, одговорна за формулисање и спровођење политике заштите животне средине.

Правна регулатива из области заштите животне средине, које је тренутно на снази у Републици Србији, сажето је представљена у Прилогу III.

У Републици Србији, процедура Процене утицаја на животну средину регулисана је Законом о процени утицаја на животну средину, који је у потпуности у складу са Европском Директивом 85/337/ЕЕС. Стога, процена утицаја на животну средину није потребна за пројекте путне рехабилитације, осим у случају када се деоница налази у близини или пролази кроз заштићено природно, односно културно подручје. На основу Решења број 020-310/3 од 22.03.2016. које је издао Завод за заштиту природе Србије (Прилог V - Решења надлежних институција), деоница деоница Зајечар 5 – Књажевац 1 (Трговиште) не налази се унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите.

На основу Решења број 226/2 од 07.03.2016. које је издао Завод за заштиту споменика културе „Ниш“ (Прилог V - Решења надлежних институција), непосредно на траси, нема регистрованих археолошких налазишта и споменика културе. У условима су наведена археолошка налазишта, споменици културе и добра која су у ближој околини, али нису под утицајем радова на ургентном одржавању пута и отклањању оштећења.

На овом пројекту, примењиваће се и захтеви кредитора који обухватају следеће:

- Оперативна политика (4.01) процене утицаја на животну средину.
- Социјална политика и политика животне средине (2008), Европска Банка за Обнову и Развој.
- Животна средина и социјални принципи и стандарди (2008), Европска Инвестициона Банка.

Светска банка, Европска Банка за Обнову и Развој и Европска Инвестициона Банка захтевају да пројекат буде у складу са законима Републике Србије и стандардима Европске Уније.

Оцена основних услова на траси током истраживања

Непосредно на траси пута Зајечар 5 – Књажевац 1 (Трговиште) нема заштићених природних или културних добара, која би могла да буду угрожена у току појачаног одржавања. У Решењу број 226/2 од 07.03.2016. које је издао Завод за заштиту споменика културе „Ниш“ наведена су

археолошка налазишта, споменици културе и евидентирана добра која се налазе у околини, и са становишта заштите непокретних културних добара дозвољено је извођење радова на појачаном одржавању путу.

Током реализације пројекта, неће бити експропијације земљишта, као што је дефинисано оперативном политиком 4.12

Пут је на већој или мањој удаљености положен уз обалу Белог Тимока, у који се улива 6 (шест) мањих водотокова које траса пресеца на више места (Малоизворска река, Селачка река, река Клисура, безимени поток, Јелашничка река и Сињска река).

Одводњавање је обезбеђено у оба смера, попречно (до ригола, преко банкина до одводних канала или дуж падина насипа) и уздужно (до ригола и одводних канала и пропуста). На основу података Агенције за заштиту животне средине из 2013. године, на разматраној деоници, река Бели Тимок припада Класи III, што значи да на основу граничних вредности елемената квалитета обезбеђује услове за живот и заштиту риба и може се користити за снабдевање водом за пиће уз претходни третман коагулацијом, флокулацијом, филтрацијом и дезинфекцијом, купање и рекреацију, наводњавање и индустријску употребу. Због природе радова на рехабилитацији пута, уз примену добре грађевинске праксе, водотокови неће бити под негативним утицајем.

На посматраном подручју налази се једноколосечна железничка пруга Ниш/Црвени Крст - Књажевац - Зајечар - Прахово Пристаниште (слика 3)

Слика 3. Једноколосечна железничка пруга.

Пруга није електрифицирана и представља извор загађујућих материја у атмосферу. По важећем реду вожње саобраћа 5 парова локалних путничких возова за превоз путника у унутрашњем саобраћају и 5 парова теретних

возова од којих је један пар међународни. Међутим због малог броја возова њен утицај на квалитет ваздуха је минималан. На посматраном подручју нема индустријских објеката који би изазвали повећање нивоа концентрације загађујућих материја у атмосфери.

Постојеће саобраћајно оптерећење (ПГДС) на деоници Зајечар 5 – Књажевац1 (Трговиште) је 2505 возила / дан.

На деоници Зајечар 5 – Књажевац 1 (Трговиште) постоје два доминантна линеарна извора буке: постојећи пут и постојећа једноколосечна железничка пруга.

Резиме утицаја на животну средину

Као последица грађевинских радова, могући су привремени негативни утицаји: прекид саобраћајног тока, смањена безбедност на путу, оштећења на прилазним путевима, прашина, емисија гасова, могуће загађење земљишта и водних ресурса, краткотрајни поремећаји у биоценози, као и привремено ометање у суседним насељима кроз разне оперативне активности. Активности ван грађевинске локације, обухватају радове у каменолому, позајмиштима и асфалтним базама, којима ако се не управља правилно, локално могу изазвати негативне утицаје. Простор за смештај радника и управна зграда, могу да буду потенцијални извор привремених негативних утицаја на животну средину.

Није предвиђено пресељавање локалног становништва.

Када је у питању експлоатација, деоница припада мрежи даљинских међурегионалних путева и као резултат рехабилитације, не очекује се пораст друмског саобраћаја. Утицај потенцијалног повећања брзине возила, на рехабилитованој деоници, решава се у оквиру анализе безбедности саобраћаја, која је саставни део пројекта, и која укључује спровођење активних и пасивних мера за контролу брзине возила.

У току извођења радова на појачаном одржавању пута, локално становништво, биће изложено утицају аерозагађења и повећаним нивоима буке.

У току извођења радова на одржавању пута, као и током коришћења, могући су различити случајеви загађења вода. Отпадне воде које се испуштају током грађевинских радова, могу да угрозе квалитет подземних и површинских вода. У складу са Законом о водама („Службени гласник РС”, број 30/10 и 93/12), планиране су адекватне мере ублажавања и активности праћења. Што се тиче могућег загађења вода током експлоатације саобраћајнице, она су ограничена само на акцидент. У том случају, како је дефинисано од стране Министарства унутрашњих послова и Закона о водама, примењују се процедуре за деловање у акцидентним ситуацијама.

Због постојања једноколосечне железничке пруге, као и потенцијалне изградње и функционисања нових објеката, постоји могућност да настану

кумулятивни утицаји који неће значајно утицати на стање животне средине. Најважнији кумулативни утицаји су бука и загађење ваздуха.

равилном применом мера Плана управљања животном средином, као што је то наведено у Прилогу I (План за ублажавање), спречавају се или минимизирају утицаји на биотопе и локално становништво који могу да буду у вези са било којим дугорочним кумулативним негативним ефектима.

План управљања животном средином

Ублажавање могућих негативних утицаја на животну средину, спроводиће се током пројектовања, фазе рехабилитације и током експлоатације саобраћајнице (како је и приказано у Прилогу I, а у оквиру Плана управљања животном средином).

На основу процене, за предложену рехабилитацију пута, закључено је, да ће уз правилну примену мера за ублажавање, негативни утицаји бити занемарљиви. План управљања животном средином састоји се из три дела, План ублажавања (Прилог I), План праћења (Прилог II) и институционални аранжмани и процедуре извештавања (Прилог IV).

Пре почетка рада, Извођач ће припремити Извођачев план заштите животне средине. Током рехабилитације, Извођач ће радити у складу са захтевима Извођачевог плана заштите животне средине (који се заснива на Плану управљања животном средином). Извођачев план животне средине детаљно образлаже како ће се Извођач односити према активностима из одељка рехабилитације Плана управљања животном средином. Извођач доставља Извођачев план управљања животном средином ЈП „Путеви Србије”, које га одобрава.

Закључци и предложене мере за ублажавање састављени су у виду Плана за ублажавање утицаја на животну средину (Прилог I). Он резимира све предвиђене утицаје на животну средину и њене одговарајуће мере ублажавања током пројектовања, рехабилитације и фазе коришћења. У њему се, такође, указује на актуелне законе, приближну локацију, временски оквир, као и одговорност за спровођење и надзор.

Обавеза Извођача је да трошкове спровођења мера за ублажавање утицаја на животну средину укључи у цену укупних трошкова. Извођач је у обавези да обезбеди кратку изјаву којом потврђује да:

- План управљања животном средином укључен је у цену.
- Извођач има квалификовану и искусну особу у свом тиму, која ће бити одговорна за усклађеност између животне средине и Плана управљања животном средином.
- Извођач радова и подизвођачи, раде у складу са националним законима Републике Србије, стандардима Европске Уније и захтевима зајмодавца.

ЈП „Путеви Србије” задужено је за издавање и спровођење казни и пенала за непоштовање уговора.

За предложени Пројекат, припремљен је План праћења (Прилог II). Главни елементи Плана су следећи:

- Услови животне средине који се прате и начини на који се контролошу;
- Специфичне области, локације и параметри које треба пратити;
- Важећи стандарди и критеријуми;
- Трајање и учесталост;
- Институционалне одговорности за праћење и надзор.

Заинтересоване стране-објављивање информација, консултације и учешће јавности

На основу политике заштитних мера Међународних Финансијских Институција, током припреме Плана управљања животном средином одржане су јавне консултације. План управљања животном средином, у складу са Правилима оглашавања Светске банке ОП 4.01 је био доступан локалним заједницама, у канцеларији ЈППС и локалним центрима.

ЈППС је ставове заинтересованих страна (погођене групе, локалне невладине организације – Прилог IV, списак заинтересованих страна) у потпуности узео у обзир при пројектовању и имплементацији пројеката. Овај процес је важан како би се разумела природа и обим било друштвених или еколошких утицаја и прихватљивост предложених мера за ублажавање, посебно погођених група. Консултације су начин да се побољша одлучивање, добију повратне информације о Плану управљања животном средином и да се повећа сарадња са локалном заједницом при реализацији пројекта.

У сврху спровођења конструктивних консултација са заинтересованим странама и локалним удружењима грађана, ЈППС је објавило потребне информације пре јавне расправе. Информације су дате на време и у форми која је свима била лако доступна.

Заинтересоване стране су консултоване у вези са главним пројектом, а посебно становници на које ће утицати измене у приступним путевима (привремено или трајно).

ЈППС ће се придржавати жалбене процедуре у вези пројекта који је представљен јавности (Прилог IV).

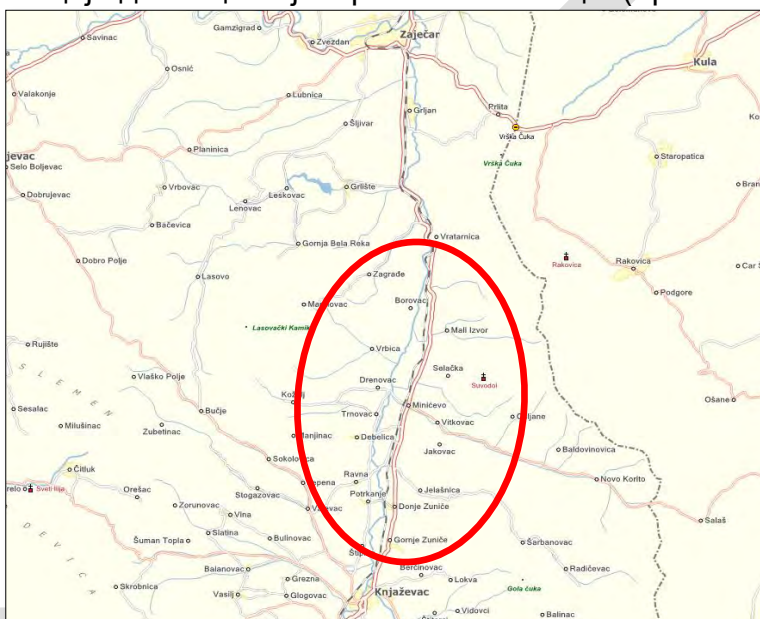
1. ОПИС ПРОЈЕКТА

Република Србија је аплицирала за финансирање трошкова Пројекта рехабилитација пута од стране Светске банке, Европске инвестиционе банке и Европске банке за обнову и развој. Део средстава је усмерен за појачано одржавање на државном путу IB реда бр. 35 деоница Зајечар 5 – Књажевац 1 (Трговиште) дугој 23.778 km. Предметни пројекат је део појекта рехабилитације и унапређења безбедности путева (Road Rehabilitation and Safety Project – RRSP).

Опис локације

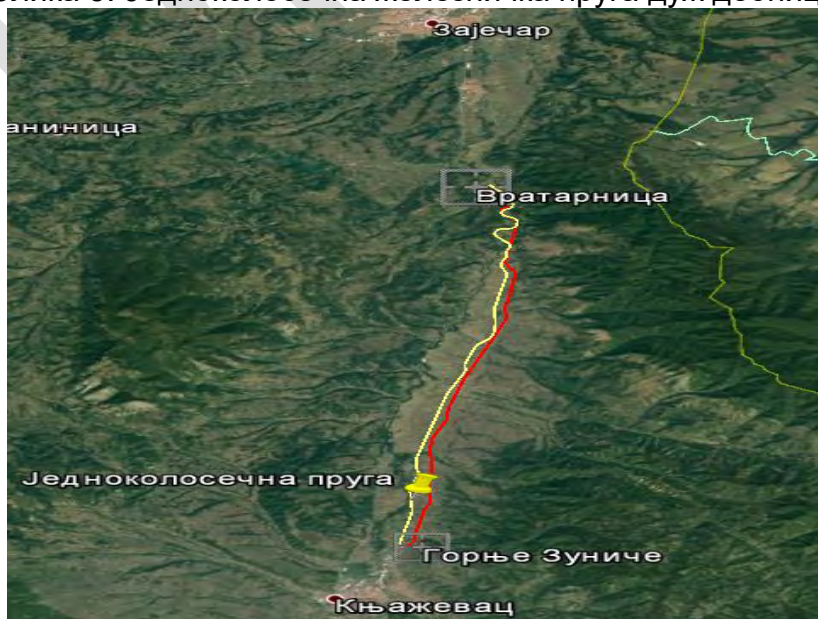
Предложена деоница налази се у Источној Србији припада Зајечарском управном округу. Пролази преко територије Града Зајечара и територије општине Књажевац (слика 4). Припада државном путу I реда бр. 35. Почетна станица је на km 128+476.60 (Зајечар 5), а завршна станица је на km 152+254.81 (Књажевац 1 (Трговиште)). Дуж деонице налазе се насеља: Вратарница, Мали Извор, Минићево и Горње Зуниче. На посматраној деоници постоји укрштај са једноколосечном железничком пругом Ниш/Црвени Крст - Књажевац - Зајечар - Прахово Пристаниште као и бројни приступи општинских и неklasификованих путева и улица.

Слика 4. Локација деонице Зајечар 5 – Књажевац 1 (Трговиште)

Дуж деонице налази се једноколосечном железничком пругом Ниш/Црвени Крст - Књажевац - Зајечар - Прахово Пристаниште (слика 5.).

Слика 5. Једноколосечна железничка пруга дуж деонице.

Траса пута пресеца Бели Тимок, Малоизворску реку, Селачку реку, реку Клисуре, Јелашничку реку, Сињу реку, као и мање водотоке.

Постојеће стање одводњавања атмосферске воде је слободним разливањем преко банкина, отицањем до ригола, преко косина насипа до јаркова и уздужно преко ригола и јаркова до пропуста. На основу пројектног задатка, и датог саобраћајног оптерећења, није предвиђен систем за пречишћавање и затворен систем одводњавања. Постојеће стање система за одводњавање захтева темељно чишћење јаркова и пропуста од нагомиланог отпада и растиња. Што се тиче могућег загађења током експлоатације, она су ограничена само на акциденте. У том случају, како је дефинисано од стране Министарства унутрашњих послова и у Закону о водама, примењују се процедуре за деловање у акцидентним ситуацијама.

Опис радова на рехабилитацији

Новопроектовани пут у ситуационом и подужном смислу прати постојеће стање. Главни радови обухватају: скидање постојећег коловоза, изградњу нових асфалтних слојева, изградњу банкина уз употребу габиона, чишћење постојећих пропуста, изградњу нових аутобуских стајалишта, изградњу пешачких стаза као и прикључака ка категорисаним и некатегорисаним локалним путевима и изградњу индивидуалних прикључака за домаћинства. Радовима је обухваћена и обнова мостова у смислу уклањања вишка слојева и репарација бетона и арматуре по потреби.

Зона школе биће означена одговарајућом хоризонталном сигнализацијом (вибро траке и натписи на коловозу) и вертикалном сигнализацијом (ограничењем брзине, обавештење о зони школе и стубићима који спречавају истрчавање деце на коловоз).

Пројекат не захтева пресељење локалног становништва, ново заузимање површина, као ни дуготрајне поремећаје у природном окружењу, насељима и активностима локалног становништва

2. ПОЛИТИКА, ПРАВНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ ОКВИР

Надлежне институције

Надлежно министарство задужено за заштиту животне средине (Министарство пољопривреде и заштите животне средине) је главна институција у Републици Србији одговорна за формулисање и спровођење политике заштите животне средине.

Осталим аспектима управљања заштитом животне средине а који се односе на пројекте путне рехабилитације, бави се неколико других институција, међу којима су Завод за заштиту природе Републике Србије и Завод за заштиту споменика културе Републике Србије, као и Јавно предузеће "Путеви Србије".

Важеће законодавство Републике Србије

Заштита животне средине у Републици Србији регулисана је кроз неколико националних закона и подзаконских аката. Актуелни закони из области заштите животне средине, дати су у Прилогу III.

Процедура процене утицаја на животну средину у Републици Србији

У правном систему Републике Србије, процедура процене утицаја на животну средину, регулисана је Законом о процени утицаја на животну средину, који је у потпуности у складу са Европском Директивом ЕИА - 85/337/ЕЕС. Према томе, процена утицаја на животну средину није потребна за пројекте путне рехабилитације, осим оних деоница које су смештене у оквиру или у близини заштићених природних и културних подручја. У том случају, предлагач пројекта дужан је да у надлежном министарству поднесе захтев за одлучивање о потреби израде процене утицаја на животну средину. У зависности од процене и значаја потенцијалних утицаја на животну средину, доноси се одлука да ли је потребно да се спроведе пун поступак Процене утицаја на животну средину.

На основу горе наведених критеријума, овај пројекат не захтева израду Студије о процени утицаја на животну средину.

Битне смернице и налози међународних финансијских институција

Рехабилитацију пута финансирају Међународне финансијске институције, па ће на све радове морати да се примене следећи захтеви зајмодавца:

- Светска Банка: Оперативне смернице ОП 4.01, процена утицаја, која захтева делимичну Студију о процени утицаја на животну средину, као и одговарајући План управљања животном средином за пројекте који припадају категорији Б;
- Европска Банка за обнову и развој: Заштита животне средине и социјалне смернице 2008;
- Европска Инвестициона Банка: Изјава о еколошким и социјалним принципима и стандардима (2008).

Европска Банка за обнову и развој и Европска Инвестициона Банка захтевају да пројекат буде урађен у складу са Закономима Републике Србије и стандардима Европске Уније.

Изводи се закључак, да за ову врсту инвестиције, према прописима Владе Републике Србије, није предвиђен План управљања животном средином, док према смерницама Светске Банке, за сваку деоницу, захтева се делимична процена утицаја на животну средину и израда Плана управљања животном средином.

3. ОЦЕНА ОСНОВНИХ УСЛОВА НА ТРАСИ ТОКОМ ИСТРАЖИВАЊА

Деоница Зајечар 5 – Књажевац 1 (Трговиште) у дужини од 23,788 km пролази преко територије Града Зајечара и општине Књажевац.

Непосредно на траси пута нема заштићених природних или културних добара, која би могла да буду угрожена у току појачаног одржавања и отклањања оштећења на путу. Током примене Пројекта, неће бити новог заузимања земљишта, као што је дефинисано оперативном политиком 4.12

Природни ресурси и културно наслеђе

Непосредно на траси пута Зајечар 5 – Књажевац 1 (Трговиште) нема заштићених природних или културних добара, која би могла да буду угрожена у току појачаног одржавања и отклањања оштећења на путу. У Решењу број 266/2 од 07.03.2016. које је издао Завод за заштиту споменика културе „Ниш“ са становишта заштите непокретних културних добара дозвољено је извођење радова на одржавању и отклањању оштећења на државном путу.

Насеља

Дуж деонице налази се неколико насеља: Вратарница, Мали Извор, Минићево и Горње Зуниче.

Вратарница је сеоско насеље друмског типа на додиру алувијалне равни Белог Тимока и једноколосечне железничке пруге са околним брежуљкасто - брдским тереном (слика 6.). Према попису из 2011. године у насељу живи 457 становник и има 199 домаћинства спратности П до П+2. У непосредној близини пута налази се четвороразредна ОШ (слика 7). На већој удаљености од трасе су: месна канцеларија, црква Св. Архангела Гаврила и гробље.

Слика 6. Насеље Вратарница

Слика 7. ОШ у насељу Вратарница.

Мали Извор је сточарско и воћарско сеоско насеље разбијеног типа (слика 8.) са 146 домаћинством спратности П до П+2 и 372 становника. Има четвороразредну ОШ и гробље које је на већој удаљености од пута.

Слика 8. Насеље Мали Извор.

Варошица Минишево се налази уз пут Зајечар – Књажевац, на десној обали реке Клисуре. Варошица је врло збијеног типа. Подељена је друмом у два дела – источни (већи) и западни (мањи). У насељу живи 779 становника и има 257 домаћинстава спратности П до П+2. У непосредној близини пута налази се осморазредна ОШ, дом културе, црква и амбуланта (слика 9, 10 и 11),

Слика 9. ОШ у Минишеву.

Слика 10. Дом културе Минишево.

Слика 11. Црква у Минишеву.

Горње Зуниче је ратарско и воћарско сеоско насеље дуж пута Зајечар – Књажевац (слика 12). Према попису из 2011. године у насељуу живи 420 становника у 137 домаћинстава спратности П до П+2. На већој удаљености од трасе је четвороразредна ОШ, црква Св. Петра и гробље. Главни тржишни производи су грожђе, кукуруз и пшеница.

Слика 12. Насеље Горње Зуниче.

Водотокови

На траси пута постоје 10 мостова од којих је 6 преко водотокова.

број моста	Стационажа (km)	дужина (m)	Река
1	130 + 96,59	79	Бели Тимок
2	137 + 253,18	15	Малоизворска река
3	139 + 739,95	20	Селачка река
4 (слика 13)	142 + 540,24	20	Река Клисуре
5	146 + 757,54	58	Јелашничка река
6 (слика 14)	152 + 012,85	20	Сиња река

Слика 13. Мост преко реке Клисуре.

Слика 14. Мост преко Сиње реке.

На траси пута постоји и више плочастих пропуста за повремене бујичне водотоке.

Река Бели Тимок (слика 13) припада сливу Великог Тимока, и настаје спајањем Сврљишког и Трговишког Тимока код Књажевца, одатле тече на север паралелно са границом Србије и Бугарске на истоку и планином Тупижницом на западу. Код града Зајечара Бели Тимок спаја се са Црним Тимоком са којим чини Велики Тимок или само Тимок (слика 14). Бели Тимок има дужину од 49 km (са Сврљишким 115 km). Слив Белог Тимока захвата површину 1.096 km². Долина му је широка и густо насељена. Ширина прелази 1 500 m. Река тече и образује меандре, који успоравају отицање и изазивају изливање воде приликом отапања снега у сливовима њених саставница, као и после јачих и дужих киша. Код села Вратаница усекао је 5 km дугу у 190 m дубоку клисуру, која је граница између Књажевачке котлине на југу у Зајечарске котлине на северу. Речна мрежа у сливу Белог Тимока густа је и износи 873 m/km², али велики борј притока пресуши нарочито током лета. Међу њима највеће су Јелашничка, река Клисура, Селачка, Грилшка и Лубничка река.

Слика 13. Река Бели Тимок

Слика 14. Слив Великог Тимока

На основу података Агенције за заштиту животне средине из 2013. године, мерна станица Вратарница (слика 15), река Бели Тимок припада Класи III, што значи да на основу граничних вредности елемената квалитета обезбеђује услове за живот и заштиту риба и може се користити за снабдевање водом за пиће уз претходни третман коагулацијом, флокулацијом, филтрацијом и дезинфекцијом, купање и рекреацију, наводњавање и индустријску употребу. Због природе радова на рехабилитацији пута, уз примену добре грађевинске праксе, водотокови неће бити под негативним утицајем.

Слика 15. Станица површинских вода: ВРАТАРНИЦА

Ваздух

У коридору деонице постоји један линијски извор аерозагађења, неелектрифицирана једноколосечна пруга. На извођачу је да одлуче хоће ли у пројекту користити железницу за транспорт материјала.

Других индустријских постројења која утичу на аерозагађење нема. ЈППС ће преко услуге консултантског надзора надгледати све радове Извођача, укључујући и проверу поседовања одговарајуће радне дозволе, као и дозволе подизвођача.

Подаци о измереним вредностима загађења ваздуха на посматраном коридору нису били доступни.

На основу досадашњег искуства и очекиваног саобраћајног оптерећења, током и после планираних радова на рехабилитацији, не очекује се повећање постојећег нивоа загађујућих материја у ваздуху.

Путеви и железнице

На посматраној деоници постоји укрштај са путем II Б реда бр. 1212, железничком пругом као и бројни приступи са општинских путева, неklasификованих путева и улица.

Бука

На основу искуства и очекиваног саобраћајног оптерећења, планирани радови на појачаном одржавању и отклањању оштећења као и експлоатација пута након рехабилитације на разматраној деоници неће довести до повећања новог буке.

4. РЕЗИМЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Следећа табела даје кратак преглед утицаја на животну средину који су предвиђени за време трајања пројекта.

УТИЦАЈ	ЗНАЧАЈ	КОМЕНТАР
утицаји на коришћење земљишта/насеља	низак	Током реализације пројекта, неће бити новог заузимања земљишта
подземне и површинске воде	низак	Због мале количине воде која одводњавањем може доћи до реке Бели Тимок, негативан утицај је минималан или занемарљив
квалитет ваздуха	низак	Привремени утицај
флора и фауна (заштићена подручја и врсте)	низак	Према препорукама прописаним у оквиру услова добијених од стране Завода за заштиту природе

УТИЦАЈ	ЗНАЧАЈ	КОМЕНТАР
бука	низак	Привремени утицај
приступне тачке укрштања главног и локалних путева	низак	Рехабилитација неће утицати на постојеће тачке укрштања.
управљање земљиштем	низак	Уз примену одговарајућих мера поступања са отпадом
отпад	низак	Осигурано кроз управљање отпадом – План управљања отпадом и отпадним водама биће припремљен и реализован
кумулативни утицаји итд.	Умерен/ низак/	Током извођења радова на рехабилитацији, привремено се може изазвати благи пораст нивоа буке и концентрације загађујућих материја у ваздуху

Пројекат за појачано одржавање пута на предложеној Зајечар 5 – Књажевац 1 (Трговиште), имаће мали утицај на животну средину (категорија Б). Већина утицаја је привременог карактера, и престају након окончања радова на рехабилитацији пута.

Разматрана деоница припада регионалној и локалној путној мрежи на којој се не очекује повећање друмског саобраћаја услед рехабилитације пута. Потенцијално повећање брзине возила на рехабилитованој деоници, регулисаће се кроз пројекат безбедности, који ће укључити примену активних и пасивних мера за контролу брзине возила.

Могући привремени негативни утицаји као последица грађевинских активности састоје се од: поремећаја одвијања саобраћаја на магистралном и локалним путевима, оштећења на приступним путевима, буке, сметње услед стварања прашине, отпада и квалитета ваздуха, потенцијалних утицаја на земљиште, поздемне и површинске водне ресурсе, кратак поремећај на флору и фауну; утицај на коришћење земљишта и тренутне сметње у суседним насељима кроз различите активности грађевинске оперативе.

Такође, потенцијално низак утицај могу имати и ванградилишне активности укључују радове у каменолому, позајмишту и асфалтној бази, којима, ако се не управља правилно, могу да проузрокују локалне негативне утицаје. Привремене канцеларије и помоћни објекти могу да буду потенцијални извори краткотрајних негативних утицаја.

План управљања животном средином фокусира се више на фазу извођења радова на појачаном одржавању, јер ће постати део одговарајућег уговора за имплементацију и као такав будућа обавеза Извођача. Активности везане за редовно одржавање деонице неће бити у фокусу овог Плана управљања животном средином, већ се бити само представљене у сврху стицања комплетне слике.

Бука и загађење ваздуха у стамбеним зонама

Очекује се, да ће локално становништво, током радова на рехабилитацији, бити изложено загађењу ваздуха и повећаним нивоима буке. Локално, може доћи до привременог и умереног погоршања квалитета ваздуха због прашине, саобраћаја, грађевинске механизације као и повишеног нивоа азотних оксида (NOx) и сумпороксида (SOx), од рада грађевинске опреме чији су издувни гасови примарни загађивачи. Прашина може да се наталожи на вегетацији, усевима и стамбеним објектима.

Бука изазвана извођењем радова на рехабилитацији има само привремену утицај. Релативно мало саобраћајно оптерећење, доводи до закључка да зидови за заштиту од буке нису укључени у овај пројекат.

Могуће загађење воде

Током појачаног одржавања пута, може доћи до контаминације воде услед отицања и изливања течности у делу градилишта које служи за одржавање механизације као и од санитарних отпадних вода.

Што се тиче могућег загађења током рада, она су ограничена само на акцидент. У том случају, како је дефинисано од стране Министарства унутрашњих послова и у Закону о водама, примењују се процедуре за деловање у инцидентним ситуацијама.

Просипање горива и мазива, јавља се на градилишту и паркингу за механизацију и то у току процеса одржавања и прања опреме, возила и радних машина. Зауљена вода од прања, пре пражњења треба да се пропушта кроз гравитациони сепаратор уља адекватне величине.

Уколико дође до изливања на било ком делу пута, посебно где пресеца водотокове или долази са њима у линијски контакт, да би се ублажио проблем, Извођач треба да користи апсорбујуће материјале, као што су упијајуће простирке/тканине или песак и да уклони горњи контаминирани слој земљишта који се односи на одређену локацију, у складу са Законом о водама ("Службени гласник РС", број 30/10 и 93/12).

Потенцијални кумулативни утицаји

Извођење радова на појачаном одржавању на деоници Зајечар 5 – Књажевац 1 (Трговиште) могло би да има неке кумулативне утицаје који су привременог карактера (бука, загађење ваздуха, воде и тла).

На посматраном подручју потенцијални извори загађења животне средине су рехабилитована деоница пута и једноколосечна железничка пруга Ниш/Црвени Крст - Књажевац - Зајечар - Прахово Пристаниште. Правилна примена Плана управљања животном средином минимизирала би сваки негативан утицај на људе и биотоп, који би могао да буде повезан са дугорочним негативним кумулативним ефектима. Уколико се спроведу предвиђене мере заштите, кумулативни утицај биће умерен или низак.

5. ПЛАН УПРАВЉАЊА ЖИВОТНОМ СРЕДИНОМ

Могући утицаји на животну средину биће ублажени током пројектовања, пререхабилитације, рехабилитације и фазе експлоатације, као што је приказано у Плану управљања животном средином.

Основна процена предложеног пројекта за ургентно одржавање и отклањање оштећења пута је да ће утицаји бити незнатни, реверзибилни и да се њима може управљати ако се правилно спроводе мере за ублажавање утицаја, као што је дато у Плану управљања животном средином. План (Прилог I и Прилог II) је заснован на врсти, обиму и трајању идентификованих утицаја на животну средину. ЈП "Путеви Србије" ће руководити пројектовањем, надзором и извођачем радова на примени Плана управљања животном средином.

A. ПЛАН ЗА УБЛАЖАВАЊЕ

План ублажавања утицаја на животну средину (Прилог I) садржи предложене мере ублажавања. Он резимира све предвиђене утицаје на животну средину и на основу тога одређује мере ублажавања током пројектовања, рехабилитације и експлоатације. План упућује на услове добијене од надлежних институција, законе, приближну локацију, временски оквир, као и одговорност за његово спровођење и надзор.

Управљање од стране извођача радова

Препоруке и предложене мере за ублажавање приказане су у Прилогу I. Мере ублажавања чине саставни део процеса пројектовања и извођења радова на хитном одржавању и поправци оштећења и као такве, њихови трошкови укључени су у цену радова.

Искуство показује да неадекватна примена Плана управљања животном средином од стране Извођача, настаје због његове слабе повезаности са уговорним документима. План управљања животном средином део је програма рада, и Извођач према њему треба тако да се односи, и да га спроводи како се захтева.

Извођач радова, користиће овај документ, да провери усклађеност са Планом управљања животном средином. Обавеза Извођача је да спровођење мера за ублажавање утицаја на животну средину урачуна у цену својих укупних трошкова.

Извођач је у обавези да обезбеди кратку изјаву којом потврђује да:

- је План управљања животном средином укључен у цену;
- Извођач има квалификовану и искусну особу у свом тиму, која ће бити одговорна за усклађеност између животне средине и Плана управљања животном средином.
- Извођач радова и спољна сарадња, раде у складу са националним законима Републике Србије, стандардима ЕУ и захтевима зајмодавца.

Фаза пројектовања

Мере за ублажавање утицаја су део стандардног начина пројектовања и рехабилитације и као такве, њихови трошкови ће бити укључени у цену рехабилитације.

План организације градилишта

Израда Плана организације градилишта је обавеза Извођача као и обавеза да у складу са њим и поступа.

Предметна деоница се не налази унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, нити је у обухвату простора еколошке мреже. Сходно томе, Завод за заштиту природе је издао услове који се односе на организацију градилишта (Прилог V) и који се морају уважити при изради Плана организације грађења.

Припрема градилишта и постављање објеката, односи се на све објекте Извођача као што су: складишта, радионице, бетонска база, асфалтна база, итд. Локације и развој извођачевих објеката биће одобрени од стране стално присутног инжењера.

Узимајући у обзир услове заштите природе, законску регулативу и захтеве заштите животне средине, приликом избора локације и организовања градилишта, као и приликом извођења радова мора се испоштовати следеће:

1. привремене локације за складиштење потребног грађевинског и другог материјала и опреме, неопходно лоцирати ван обалског појаса река (Бели Тимок, Малоизворске реке, Селачке реке, реке Клисуре, Јелашничке реке и Сиње реке), простора са високом вегетацијом и ограничити искључиво на време трајања радова;
2. обезбедити привремене или трајне локације (постојеће уређене комуналне објекте/депоније) за одлагање и депоновање шута и другог отпадног материјала у било ком стању, као и комуналног отпада насталог у току извођења радова. Забранити одлагање/депоновање у приобаљу река као и мањих водотокова привременог карактера, као и на пољопривредном земљишту;
3. предвидети да се након завршетка предметних радова све површине које су на било који начин деградиране грађевинским радовима што пре санирају;
4. приликом извођења радова строго се придржавати предвиђене трасе и коридора око ње, како земљани радови и употреба машина не би оставили последице по простор.
5. при извођењу радова на траси пута која је непосредно уз реку или мањи водоток привременог карактера, еколошки коридор предвидети максимално очување обала и приобалне вегетације, односно забрањено је уништавање и нарушавање дивљих врста и њихових станишта.
6. У току извођења радова забрањено је одлагање и депоновање било каквог отпада, а посебно грађевинског у обалском појасу било ког водотока.

7. У зони прелаза пута (мостова) преко водотока (Бели Тимок, Малоизворске реке, Селачке реке, реке Клисура, Јелашничке реке и Сиње река), где је неопходно уређење, Пројектом предвидети употребу камена и других природних материјала и у највећој мери избећи бетонирање обала и корита водотокова;
8. забранити сервисирање возила и машина дуж трасе пута. Уколико дође до хаваријског изливања горива, уља/мазива и других штетних материја обавезна је санација површине и враћање у првобитно стање;
9. предметне радове на траси пута која пролази кроз насељена места изводити само у току периода дана због могућег утицаја буке од грађевинских машина и возила;
10. предвидети постављање заштитних ограда и пешачких прелаза и пролаза на местима где је то најсврхисходније, нарочито на локацијама у близини постојећих насеља;
11. током извођења радова дуж целе трасе одржавати максимални ниво комуналне хигијена. Дефинисати локације за постављање контејнера за привремено депоновање комуналног отпада;
12. простор под Извођачевим објектима ограничити на минимум, како би се смањило непотребно рашчишћавање вегетације;
13. објекти Извођача радова треба да буду ограђени адекватном заштитном оградом;
14. градилиште мора бити прописно дренирано (одводњавано). Асфалтиране површине, укључујући и зоне за паркирање возила, радионице и складишта горива, одводњавају се ка сепаратору за воду и уље;
15. санитарне отпадне и загађене воде третирати пре упуштања у реципијент (систем површинских водотокова), у складу са Законом о водама ("Сл. Гласник РС", бр. 101/05);
16. простор за складиштење горива буде бар на 20 m удаљености од водотока.
17. ако се на градилишту чува више од 5 000 литара горива, оно треба да се складишти у затвореним резервоарима на бетонској подлози која може да издржи 110 % капацитета резервоара;
18. све радионице треба да имају сепараторе уља и воде;
19. извођач мора да има обучено особље, које је компетентно да рукује горивом и уклони последице сличајног просипања;
20. сва отпадна уља, филтери за уља и гориво биће прикупљани и одлагани на сигурним местима. Приликом затварања градилишта, сво контаминирано земљиште треба ископати и заменити новим слојем земљишта;
21. уклоњен материјал слагати у гомиле одговарајуће величине, у складу са захтевима управљања и поновне употребе истих;
22. ограничити обим ископавања како би се смањила могућност ерозије земљишта. Извођач радова треба да обезбеди мере заштите којима ће се спречити ерозија земљишта.

23. применити методологију заштите и очувања земљишта подложних подручја, како би се смањило отицање атмосферских вода која носи еродован материјал са места;

24. избегавати ископавања и руковања машинама (рад машинама) у влажним теренским условима;

25. по завршетку радова неопходно је што пре уклонити механизацију, грађевински материјал, контејнере, резервне делове и др. опрему;

26. по завршетку радова обавезно је култивисати терен на свим угроженим местима применом одговарајуће флоре и врста које су биолошки постојане у датим климатским условима, отпорније на штетне утицаје (издувне гасове) и усклађене са околним простором и наменом;

ЈП "Путеви Србије", дужно је да провери, преко ангажованог консултанта за надзор да ли су захтеви Плана управљања животном средином и Плана управљања безбедношћу на раду укључени у организацију градилишта.

Почетак фазе рехабилитације - Извођачев План заштите животне средине

Током рехабилитације, Извођач ће радити у складу са захтевима Извођачевог Плана заштите животне средине (заснованог на Плану управљања животном средином), који је одобрен од стране ЈП „Путеви Србије“. Надзор и праћење спровођења Извођачевог Плана заштите животне средине предузима се на следећи начин:

- По уговору, Извођач радова има почетну одговорност за припрему и спровођење Извођачевог Плана заштите животне средине;
- Стално присутан инжењер упутиће Извођача радова у погледу сагласности са Извођачевим Планом заштите животне средине;
- ЈП „Путеви Србије“, вршиће независно праћење радова, и том приликом, стално присутном инжењеру могу да издају саопштење о неисправностима, који он преноси Извођачу;
- Извођач ће имати свог представника на лицу места, Инжењер на градилишту, који ће бити одговоран за спровођење уговора и његову усклађеност са Извођачевим планом заштите животне средине.

Пре почетка рада, Извођач припрема Извођачев План животне средине. Извођачев план, односиће се на услове рехабилитације у Плану управљања животном средином који је везан за уговорну докуменатацију, укључујући и мере у складу са националном законском регулативом и захтевима зајмодавца.

У Извођачевом Плану животне средине, детаљно је представљено како се Извођач односи према активностима рехабилитације у оквиру Плана управљања животном средином. Извођач ће доставити Извођачев План заштите животне средине ЈП "Путеви Србије" на одобрење.

Након усвајања Извођачевог плана животне средине, Извођач заједно са особом која ће бити одговорна за надгледање плана, састаје се са Саветником за надзор пројекта на градилишту. Уколико је План прикладан и применљив, Консултант обавештава ЈП, да Извођач може да почне са радовима.

Радови на хитном одржавању и поправци оштећења

Техничке спецификације за извођење радова, које се односе на заштиту животне средине, здравља и безбедности на раду:

1. Прелиминарни радови,
2. Рехабилитациони радови на постојећем коловозу,
3. Земљани радови,
4. Одводњавање,
5. Системи саобраћајне сигнализације.

Управљање заштитом животне средине у току радова на хитном одржавању и поправци оштећења

Узимајући у обзир све наведене утицаје, од суштинског је значаја за Извођача радова да припреми, а касније, и спроведе План управљања животном средином, како би се обезбедило поштовање законских и зајмодавачких захтева. План управљања животном средином наглашава следеће:

- Распоред на градилишту и детаље предложених мера за решавање негативних утицаја на животну средину који произилазе из његовог постојања. Опис и распоред подручја са опремом за одржавање и складишних објеката мазива и горива, укључујући удаљености од водених површина;
- План управљања канализацијом и отпадним водама односно обезбеђивање санитарног чвора које би спречило загађивање водотокова;
- План (механизам и организациона структура), у коме се износе средства помоћу којих локално становништво и друга лица на која утиче овај пројекат, могу скренути пажњу и упутити притужбе тј. начин на који и коме оне могу бити упућене (нпр. кроз дијалоге, консултације и сл.), (види Додатак IV, Жалбени механизам);
- План управљања земљиштем детаљно даје мере које треба предузети како би се минимизирао ефекат ерозије ветра и воде, мере којима се смањује губитак плодности горњег слоја земљишта, временских рокова, транспортних путева и депонија;
- План смањења утицаја прашине предвиђа распоред за орошавање приступног пута, у оближњим насељима дуж трасе пројекта, као и списак опреме која се користи. Ово се односи на сва градилишта и транспортне путеве. Током рехабилитације, када се може генерисати прашина, Извођач ће пратити услове на месту извођења радова и примену мера контроле прашине, који укључују смањење саобраћаја током изградње и поливање водом на изложеним површинама;
- План који указује на локацију ископавања и вађења материјала, као и мере санације које треба реализовати за подручја позајмишта и приступних путева, након завршетка пројекта;
- План управљања отпадом и отпадним водама. Одлагање отпада: сви грађевински отпадни материјали, укључујући бачве, даске, песак и

шљунак, цементне вреће, треба да буду прикладно одложени. Ако овим не може да се поврати стара вредност подручја, све материјале треба безбедно одложити на депоније са одобреним локацијама. Опасан отпад ће се чувати и уклонити са градилишта у складу са Законом о управљању отпадом ("Сл. гласник РС", бр. 36/09, 88/10). Извођачев план за примену пројекта треба да обухвати све аспекте управљања отпадом, укључујући имплементацију праксе и стандарда, као што су смањење, поновна употреба и рециклажа;

- План управљања отпадом ће, као минимум, садржати детаље привременог складиштења отпада, пренос отпада и предtretман пре коначног одлагања или рециклаже. Морају се користити лиценцирани објекти за складиштење отпада у чврстом и течном стању, и обавезно је да се прати сав отпад који напусти градилиште, у складу са надлежностима. Као део Плана од Извођача се очекује да направи обрасце по којима се успоставља ланац одговорности за отпад по напуштању градилишта. Према томе, контролор отпада ће задржати један примерак обрасца, возач увек са собом носи копију којом обезбеђује да сав пописан терет завршава на депонији. Извођач ће чувати све записнике за потребе ревизије и да тиме покаже да је пројекат у складу са најбољом инжењерском праксом и важећим законима;
- План управљања складиштењем уља и горива. Извођачев план за примену пројекта треба да покрије све процедуре за складиштење, превоз и коришћење уља и горива, пуњење постројења и машина, процедуре за смањење ризика загађења воде и земљишта. Сва уља и горива морају да се чувају у секундарним складиштима капацитета 110 %, а уколико дође до просипања неопходно је да се одмах очисти. Возила која служе за досипање горива носиће одговарајућу опрему помоћу које је могуће одмах покупити просуто гориво. Све категорије просипања биће пријављене у складу са Планом;
- План управљања радовима на реци. Посебан имплементациони план за деоницу треба да обухвата процедуре и планове за очување водених станишта и риба током радова поред речних токова. План управљања градилиштем. Посебан имплементациони план за деоницу треба да садржи процедуре за постављање и функционисање градилишта у циљу очувања локалне заједнице и природних ресурса.
- План за хитне одговоре. Посебан имплементациони план за деоницу треба да садржи процедуре за реаговање у ванредним ситуацијама у случају несреће или већих акцидената, како би се заштитили људи, имовина и природни ресурси. Треба навести коју опрему треба доставити на лице места како би се ублажиле последице просипања загађујућих материја.
- Бука – сва опрема треба да буде лиценцирана и одобрена у складу са стандардима ЕУ. Ово важи за све машине, возила и градилишта где бука и вибрације утичу на осетљиве рецепторе. У складу са Законом о заштити од буке ("Сл. гласник РС", бр. 36/09), Извођач је одговоран да обезбеди да бука и вибрације не утичу на локално становништво. Извођач ће ограничити све радове 07:00 - 19:00 часова с обзиром да заједница сматра да би било који ноћни рад постао сметња.

- План рекултивације. Чишћење и рекултивација градилишта и уклањање објеката Извођача. Извођач радова одговоран је за чишћење градилишта. Ово укључује уклањање свих отпадних материјала, машина и контаминираног земљишта. У складу са Законом о управљању отпадом ("Сл. гласник РС", бр. 36/09, 88/10), Извођач ће разрадити план за предају, продају или уклањање свих биљака, возила и машина како би се уклонили са градилишта. Сва места на градилишту и подручја рада биће санирана, тако да могу бити враћена, што је ближе могуће, у претходно стање и служити њиховој претходној сврси. Ово укључује стабилизацију и пејсажно уређење свих градилишта. У складу са Законом о заштити животне средине ("Сл. гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 72/09), након завршетка радова, отпад неће остати на лицу места. Уколико Извођач не уклони отпад, ЈППС има право да обустави исплату и организује чишћење, чији ће трошкови заједно са административним трошковима бити урачунати у коначну исплату.

Безбедност

Безбедност и процена опасности: пре почетка рада, Извођач ће морати да идентификује потенцијалне опасности. У одредбама за хитне одговоре треба да буде укључен План безбедности на градилишту који треба да садржи предлог лица које ће се одмах контактирати и које би требало да буде на располагању у случају несреће (акцидента). План безбедности градилишта ће бити достављен на одобрење Саветнику за Надзор пројекта, недељу дана пре почетка рада.

- Извођач је у обавези да онемогући употребу дроге и алкохола на градилишту;
- У План безбедности градилишта Извођач радова ће укључити одредбу за безбедно радно окружење и обезбеди сигурносне мере и заштитну опрему за све раднике, укључујући опрему за руке, главу, очи и уши, као и заштитну обућу;
- У План безбедности градилишта укључити одредбу за прву помоћ на лицу места и запослити обучену особу за пружање прве помоћи, а у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду ("Сл. гласник РС", бр. 101/05);
- Извођач радова ће обезбедити радницима снабдевање пијаћом водом, тоалете, водом за прање;
- План управљања безбедношћу на раду, је неопходан како би се осигурале одредбе здравља и безбедности током радова на рехабилитацији;
- Извођач је дужан да изврши све пројектне активности поштујући План управљања безбедности на раду и све српске законе и подзаконске акте који се тичу питања здравља и безбедности;

ЈП "Путеви Србије" и Извођач заједно имају одговорност за извештавање и истрагу инцидената.

Безбедност локалног становништва услед повећаног кретања возила: ово се односи на сва возила, а нарочито при проласку камиона кроз насеља. Извођач ће обезбедити да се свим возилима која пролазе кроз насељена

места безбедно управља, без угрожавања ових заједница. Извођач радова треба да обезбеди:

- одржавање у безбедном радном стању свих камиона и опрема,
- адекватну обуку и одговорно понашање свих возача и руковоаца машинама (прописано у Извођачевом Плану безбедности градилишта),
- покривеност церадама и обезбеђеност свих товара који потенцијално стварају прашину (нпр. ископана земља и песак),
- безбедност и моментално уклањање возача који се оглуши о било који од услова безбедности по локалну заједницу,
- поштовање ограничења брзине.

Пре почетка грађевинских активности, Извођач ће све горе наведене планове доставити, Сектору за инвестиције у оквиру ЈП“Путеви Србије“ на одобрење.

Након завршетка радова, обавиће се обнова градилишта. Извођач је обавезан да локацију врати у претходно стање (као што је било на почетку пројекта).

Фаза коришћења

Безбедност људи: У току коришћења, у складу са проценом извршеном у фази пројектовања, безбедност саобраћаја укључује (1) мере успоравања саобраћаја; нпр. смањење брзине на одабраним местима (насеља, школе, пијаце, итд.); (2) сузбијање прашине квашењем; (3) побољшање путне сигнализације и коловозних ознака; и (4) посвећивање пажње саобраћајним несрећама које се понављају на истим местима постављањем ознака „црна тачка“.

Одржавање путева: редовно одржавање (кошење траве, чишћење система за одводњавање, крпљење коловоза и разне поправке, заједно са редовним контролама и одржавањем дренажних структура) предузимаће се редовно. Сезонско одржавање, редовно одржавање сигурносних карактеристика и путоказа биће предузете по потреби. Главно одржавање, које обихвата асфалтирање и веће поправке обично се планира за период од неколико година.

В. ПЛАН ПРАЋЕЊА УТИЦАЈА

За предложени Пројекат, припремљен је План праћења утицаја (Прилог II). Главне компоненте укључују:

- Питање животне средине које треба пратити и средства верификације,
- Специфичне области, локације и параметри које треба пратити,
- Важећи стандарди и критеријуми,
- Праћење нивоа буке у близини насељених области,
- Праћење набавке материјала (провера важећих дозвола),
- Трајање, учесталост и процена трошкова мониторинга и
- Институционална одговорност за праћење и надзор.

Контролна листа за мониторинг припремљена је на основу Плана управљања животном средином и плана праћења утицаја (Прилог II).

Контролну листу користи надзорни инжењер на терену. Потписане контролне листе доставиће се ЈП „Путеви Србије“, које ће бити одговорно за праћење и извештавање о усаглашености.

ЈП „Путеви Србије“ имаће Базу података жалби, која ће садржати све информације о жалбама и притужбама примљених од локалних заједница и других заинтересованих страна. То укључује: тип жалбе, место, време, радње које треба предузети за решавање ових притужби и коначан исход.

С. ИНСТИТУЦИОНАЛНА ПРИМЕНА И ДОГОВОРИ О ИЗВЕШТАВАЊУ

Примена пројекта

ЈП „Путеви Србије“ је институција задужена и одговорна за спровођење пројекта у складу са Планом управљања животном средином и планом праћења утицаја. Свакодневна имплементација пројекта и праћење његове усаглашености у надлежности је Саветника за надзор пројекта.

Пре почетка радова на овој деоници, ЈП „Путеви Србије“ ће доставити Банци на одобрење конкретан План управљања животном средином.

Извођач ће обезбедити резултате „нултог мониторинга“ пре почетка земљаних радова, у току сопствене фазе мобилизације.

Како би се осигурало да ће у фази изградње Извођач извршити предложене мере ублажавања, Предлагач пројекта ће предузети следеће:

- да је обавеза Извођача радова да припреми Извођачев план животне средине и предузме мере за ублажавање еколошких последица као што је наведено у Плану ублажавања утицаја на животну средину (Прилог I);
- Извођачу не треба дати никакву накнаду за трошкове потребних мера за ублажавање и активности мониторинга у виду одређене ставке у укупној цени, осим за анализу квалитета воде и мерење буке. Сматраће се да је Извођач укључио ове трошкове у другим ставкама укупне цене. Стварни трошкови анализе квалитета воде и мерења буке биће надокнађени Извођачу у форми конкретне ставке у укупној цени. За непоштовање тражених мера за ублажавање утицаја на животну средину и активности праћења, Извођач ће добити конкретну казну у виду негативних поена. Негативне оцене су установљене као мера која би требало да стимулише Извођача да изврши своје обавезе на организован и благовремен начин и да обавља своју дужност квалитетно. Негативне оцене имају у исто време два значења - нумеричко и новчано. Свака негативна оцена је повезана са новчаном вредношћу, која представља трајно смањење плаћања за утврђене неусаглашености уговорених обавеза. Број примљених негативних оцена има кумулативни ефекат. Ако Извођач добије више од одређеног броја негативних бодова наведених у Уговору, у наредне две године Извођачу неће бити дозвољено да учествује на тендерима ЈППС. Такође, ако се Извођачу додели одређени број негативних бодова, послодавац има право да раскине уговор. Монетарна вредност сваког негативног бода, као и рокови за друге могуће акције од стране послодавца морају бити јасно наведени Уговору. Објашњење за

примену ове две мере - накнада за специфичне трошкове и казне за непоштовање треба да обезбеде спровођење свих тражених мера за ублажавање утицаја на животну средину и активности праћења.

- Експлицитно захтевати од Извођача радова, да запосли стручњака за животну средину. Извођач ће бити одговоран за спровођење мера за ублажавање утицаја на животну средину у току изградње и треба да запосли специјалисту заштите животне средине који ће надгледати примену одговорности Извођача према заштити животне средине. Он ће координирати између Извођача, ЈППС и надлежног Министарства, бавиће се сваком од притужби у току реализације пројекта. Током реализације пројекта, ЈППС ће пратити усклађеност Извођача са одредбама Плана управљања животном средином. Предлаже се да Консултант за надзор пројекта запосли специјалисту за животну средину (са познавањем области грађевинарства и управљања заштитом животне средине), да помогне у надзору животне средине.

По завршетку пројекта, у ЈП „Путеви Србије“ ће бити задужени за рад и одржавање пројекта пута. Рутинско и насумично праћење ће се предузети како је предвиђено у Плану праћења утицаја.

Јавно предузеће "Путеви Србије" је такође одговорно за:

- Примена захтева за заштиту животне средине које су дали: Државни органи за заштиту животне средине, Међународне финансијске институције и друге институције, Закон о заштити животне средине ("Сл. гласник РС", бр. 36/09, 72/09),
- Примену захтева за заштиту животне средине кроз спецификације Извођача,
- Надзор пројекта преко консултантских услуга за надзор и спровођење пројекта,
- Надзор праћења утицаја на животну средину кроз консултантске услуге за праћење стања животне средине,
- Припрема коначних извештаја о животној средини.

Извођач радова, пре изградње, даће предлог за заштиту животне средине, укључујући и безбедност лица повезаних са радовима и јавношћу, у оквиру Плана управљања животном средином. Овај предлог биће прегледан од стране ЈП „Путеви Србије“ у циљу његовог прихватања. У том смислу, обратиће се пажња на:

- предузимање свих разумних корака да се заштити животна средина током отпочињања и престанка рада градилишта и да би се избегла оштећења или сметње за лица или имовину које произилазе из његовог постојања,
- одржавање услова безбедности за сва лица која имају право да буду на градилишту,
- обезбеђивање осветљења, чувара, ограде, знакова упозорења, контроле саобраћаја, гледајући да се заштите радови и др. имовина као и за безбедност и интересе јавности.

Надлежно Министарство за заштиту животне средине имаће овлашћење за непосредну обуставу радова, ако учинак није у складу са стандардима и

прописима заштите животне средине. Инспекција ће тада обавестити ЈППС о обустави и да поступи по њиховој директиви.

Јавне консултације биће одржане у будућем периоду.

Договор о извештавању

А) Извођач радова – ЈППС

Извођач ће припремити своје извештаје сагласности Плана управљања животном средином и Извођачевог плана за примену пројекта као Кварталне Извештаје о напретку и доставља их ЈППС, на српском и енглеском језику, у штампаном облику и електронској форми.

Извођач радова обезбедиће кварталне извештаје ЈППС као документ мера ублажавања и заштите животне средине, заједно са прописаним активностима мониторинга које се спроводе у току извештајног периода. Извођач радова водиће рачуна о квалитету животне средине, у складу са Планом ублажавања и праћења, који су саставни део Плана управљања животном средином (Прилог I и Прилог II) и даваће квартално извештај ЈППС.

Ако се деси било каква несрећа или угрожавање животне средине, извештавање ће бити непосредно. Извођач је дужан да обавести руководиоца пројекта и локалне власти о несрећи одмах након што се десила. У случају да руководиоца пројекта не одговара на позив, Извођач је дужан да обавести ЈППС о несрећи (број телефона +381113040701 или путем електронске поште на адресу: office@putevi-srbije.rs).

Извођач ће пратити квалитет стања животне средине у складу са Планом мониторинга који је саставни део Плана управљања животном средином (Прилог II) и квартално ће извештавати ЈППС. Ови извештаји ће обухватити листу и објашњење свих предузетих активности на локацији и резулте теренског истраживања, као и препоруке за будуће активности на терену и мере заштите.

Б) Консултант Надзора на Пројекту – ЈППС

Закључци редовних активности мониторинга, укључујући и активности наведене у Плану мониторинга (Прилог II), спроведени од стране Извођача, биће укључени у тромесечни извештај о напретку.

Ако се деси нека врста несрећног случаја или угрожавања животне средине, извештавање ће бити непосредно.

В) Јавно предузеће „Путеви Србије“ – Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Светска Банка, Европска Банка за обнову и развој и Европска Инвестициона Банка

Годишњи извештај Животне Средине, Здравља и Безбедности, укључујући индикаторе за праћење и извештавање о спровођењу услова утврђених у Плану управљања животном средином, биће припремљен од стране ЈППС и достављен на разматрање Међународним финансијским институцијама. Оне

ће прегледати извештаје и проверити њихов садржај кроз периодичне посете градилишту. ЈППС ће обезбедити годишње извештаје Министарству за саобраћај и Међународним финансијским институцијама у смислу статуса спровођења мера ублажавања од стране Извођача, додатних мера ублажавања које треба да се реализују, случајеве непридржавања са важећим дозволама за заштиту животне средине, приспеле жалбе локалног становништва, невладиних организација итд. и на који начин су се они обратили.

У случају смртних случајева или већих инцидената на градилишту, ЈППС ће их одмах пријавити Банци која финансира деоницу пута.

6. УКЉУЧИВАЊЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА, ОБЈАВЉИВАЊЕ ИНФОРМАЦИЈА, КОНСУЛТАЦИЈЕ И УЧЕШЋЕ

Ангажман заинтересованих страна је препознат као неопходна компонента за оцену, управљање и мониторинг питања животне средине и социјалних питања у вези са Пројектом појачаног одржавања државног пута I Б 35, Деоница: Зајечар 5 - Књажевац 1, Л = 24,22км. ЈП "Путеви Србије" сматрају да је ангажовање заинтересованих страна суштински део добре пословне праксе и корпоративне одговорности, као и обезбеђивања позитивног механизма којим би се побољшао квалитет Пројекта. ЈП "Путеви Србије" такође препознају да је ефикасно ангажовање заједнице кључно за успешно управљање ризицима и утицајима Пројекта на заједнице, као и за промовисање добробити заједнице .

У том циљу, заинтересоване стране су идентификоване за припремну и оперативну фазу предложеног Пројекта. То укључује групе које:

- Имају интерес у пројекту и његовим активностима;
- На које утиче пројекат;
- Које могу било како да утичу на пројекат и његове активности.

Заинтересоване стране могу бити појединци и организације на које пројекат може директно или индиректно утицати, било на позитиван или негативан начин, и који би можда желели да изразе своје ставове.

Заинтересоване стране које су идентификоване за Пројекат, дате су у табели испод. За време предстојећих консултација, Пројектант ће идентификовати појединце и легитимне представнике заинтересованих страна/група за Пројекат које ће бити циљне групе за консултације и прикупљање информација.

Заинтересоване стране

Заинтересоване стране	Начин комуникације
Корисници пута	Обавештења дуж пута/саопштења преколокалних медија
Јавност – једно или више физичких или правних лица, њихова удружења, организације или групе. Заинтересована јавност - обухвата јавност на коју ће пројекат да утиче или је вероватно да ће да утиче.	Директни састанци ¹ / фокус групе ² /лична писма/јавни састанци/саопштења локалних медија.
Владине Агенције	Званична писма/званични састанци/саопштења званичних медија/јавни састанци
Власници земљишта/корисници земљишта у непосредној близини пута	Директни састанци ¹ / фокус групе ² /лична писма/јавни састанци/саопштења локалних медија. Неки од ових констлтација ћес е спровести у току процеса експропријације (ако буде потребе)
Становници кућа у непосредној близини пута	Директни састанци ¹ / фокус групе ² /лична писма/јавни састанци/саопштења локалних медија.
Неформални корисници земљишта	Директни састанци ¹ / фокус групе ² /лична писма/јавни састанци/саопштења локалних медија.
Формални и неформални корисници реке Бели Тимок, Јелашничке реке, Сиње реке,.....	Директни састанци ¹ / фокус групе ² /лична писма/јавни састанци/саопштења локалних медија
Власници предузећа и објеката у непосредној близини пута.	Директни састанци ¹ / фокус групе ² /лична писма/јавни састанци/саопштења локалних медија
Невладине организације	Директни састанци ¹ / фокус групе ² /лична писма/јавни састанци/саопштења локалних медија
Основне школе у Вратрници и Минићеву	Директни састанци ¹ / фокус групе ² /лична писма/јавни састанци/саопштења локалних медија
Верске заједнице	Директни састанци ¹ / фокус групе ² /лична писма/јавни састанци/саопштења локалних медија
Разна удруђења грађана и НВО (особе са инвалидитетом, социјално угрожено становништво)	Директни састанци ¹ / фокус групе ² /лична писма/јавни састанци/саопштења локалних медија
Интерно заинтересоване стране – Путеви Србије	Директни састанци ¹ / интерни радни састанци
Радници укључени у Пројекат и њихови подизвођачи	Директни састанци ¹ / интерни радни састанци
Суседне земље заинтересоване за Пројекат	Објављивање релевантних података и министарски разговори (ако буде потребе)

¹ директни састанци са појединцима или домаћинствима

² директни састанци са млим бројем циљаних појединаца са сличним интересима

Принципи ангажовања и објављивања

Кључни принципи ефикасног ангажовања које ће се следити при ангажовању обухватају:

1. Пружање битних информација у формату и језику који је лако разумљив и прилагођен потребама циљне интересне групе(а). Информације ће бити обезбеђене на српском језику, мада ће кратак резиме пројекта и План укључивања заинтересованих страна бити доступни и на енглеском језику;
2. Пружање информација пре консултација и доношења одлука.
3. Избор начина и локација код пружања информација треба да исте учини лако доступним и културолошки прикладним за заинтересоване стране. Огласне табле на кључној локацији у локалним селима ће се редовно ажурирати;
4. Поштовање локалних традиција, језика, рокова и процедура доношења одлука;
5. Инклузивност у заступљености мишљења у смислу старосних група, полова и контакт са групама угрожених односно мањинским групама;
6. Поступци који не укључују застрашивање, принуду или подстрекивања;
7. Обезбеђивање двосмерног дијалога који обема странама даје прилику да размене мишљења и информације, прилику да саслушају и да њихови проблеми буду саслушани и стављени на разматрање. Ово ће се постићи кроз јавне догађаје, састанке експертских група и преко механизма жалбе карактеристичног за пројекат;
8. Јасне механизме за реаговање на проблеме људи, сугестије и жалбе.
9. Укључивање, где је то потребно и изводљиво, повратне информације упућене од заинтересоване стране ка процесу израде пројекта или програма и повратно извештавање заинтересованих страна;
10. Објављивање информација о реализацији пројекта на предложеном сајту ЈП "Путеви Србије", укључујући и линк за образац жалбе, који је карактеристичан за пројекат,
11. Објављивање у форми брошуре и дистрибуција општег обавештења о инвестиционом програму, укључујући и општа питања и фазе реализације, као и жалбени механизам идентификованих заинтересованих страна;
12. Изношење свих информација о Пројекту на сајту на српском језику.

Разматрање примедби и жалби заинтересованих страна

Формализован механизам за улагање жалбе је важан алат за праћење и брзо решавање потенцијалних конфликта са актерима чији су интереси евентуално угрожени. У складу са захтевима најбоље праксе у ангажману актера, механизам жалбе за екстерне актере треба да садржи:

- Јасно дефинисана и једноставна процедура за подношење интересним групама;
- Вођење евиденције о свим приговорима, надлежностима и сугестијама;
- Процедура за разматрање и поступање са жалбама; и
- Процедура за одговор на жалбе.

Информације о процедурама које треба следити ради упућивасња жалбе су наведене у даљем тексту и биће истакнуте на огласним таблама, и на сајтовима ЈП "Путеви Србије", као и на сајтовима надлежних локалних и државних власти.

Жалбени Образац дат је у Додатку IV.

Свака жалба било од појединаца или заједнице ће се узети у разматрање, а одговор на сваку посебну жалбу ће бити директно достављен страни која је исту упутила.

Утврђена је формална процедура је за бележење кључних података за сваку заинтересовану страну и улазна комуникација (тј. општа питања, жалбе, итд). Евиденција о активностима предузетим као резултат комуникација ће такође бити документована и ажурирана редовно као део процеса укључивања заинтересованих страна.

Ако ЈП "Путеви Србије" нису у стању да реши одређени проблем који је пријављен, или ако се акција не захтева, Пројектант ће пружити детаљно објашњење / образложење о томе зашто се на то питање није одговорило. Одговор ће такође садржати објашњење о томе како особа / организација која је уложила жалбу може да настави жалбени поступак у случају да исход није задовољавајући.

Ако тужена страна није задовољна решењима која је ЈП "Путеви Србије" спровела у реаговању на примедбу или жалбу, подносилац жалбе може да тражи други правни лек у складу са српским законом.

7. РЕФЕРЕНЦЕ

1. Процена животне средине Бр. 25, Планови управљања животном средином, Одељење Светске Банке за животну средину, јануар 1999.
2. Путеви и животна средина: Приручник, Одељење Светске Банке за животну средину,
3. Европска Инвестициона банка, Приручник животне средине и друштвене праксе, канцеларија за животну средину и социјална питања, верзија 2 24.02.2010.
4. Европска банка за обнову и развој, Животна средина и Социјална политика 2008.
5. Европска Инвестициона Банка, Еколошки и социјални принципи и стандарди (2008).
6. План управљања заштитом животне средине за рехабилитацију путева, мостова и тунела, у оквиру пројекта Светске Банке Управљање путевима и безбедност саобраћаја, Република Српска, Дирекција за путеве, Бања Лука, 2001.
7. ИЗВЕШТАЈ процене животне средине и План управљања животном средином за Српски Пројекат рехабилитације саобраћаја, Извештај бр: Е866, назив пројекта: YF - Пројекат рехабилитације саобраћаја – Бр. P075207, Датум документа 30.11.2003.

ПРИЛОЗИ

Прилог I

ПЛАН УБЛАЖАВАЊА УТИЦАЈА

DRAFT

ПЛАН УБЛАЖАВАЊА

Фаза	Предмет разматрања	Мере ублажавања	Институционална одговорност		Коментари
			Спровођење	Надзор	
ПРЕ ИЗГРАДЊЕ	Главни пројекат				
	Поштовање процедуре у вези заштите животне средине	Пројекат је прибавио Услове Завода за заштиту природе и Завода за заштиту споменика културе "Ниш", како би се избегли ризици по животну средину у току појачаног одржавања.	ЈП "Путеви Србије"	ЈП "Путеви Србије"	
	Локација и организација градилишта биће одобрена од стране ЈП и биће изабране тако да:	1. се налази изван обалског појаса речних корита и не утичу на животну средину као и социјалну добробит околних заједница (нпр. бука, прашина, вибрације, итд.); 2. се налази изван простора са високом вегетацијом; 3. се ограничи величина објекта на минимум како би се смањило непотребно уклањање вегетације; 4. санитарне отпадне воде буду третиране пре испуштања у систем површинских вода, а у складу са Законом о водама („Сл.гласник РС“, бр. 101/05); 5. се та места правилно дренирају. поплочане површине, укључујући и површине за паркирање возила, радионице и складишта горива, области за одвођење нафте и воде у сепараторе, и складиштење горива;	ЈП "Путеви Србије" Извођач	ЈП "Путеви Србије"	

Фаза	Предмет разматрања	Мере ублажавања	Институционална одговорност		Коментари
			Спровођење	Надзор	
		<p>6. кад год је могуће ограничити заузимање површина и избећи деградацију горњег слоја земљишта.</p> <p>7. уклоњени материјал биће скупљен, одложен и или поново коришћен према потреби</p> <p>8. Превенција ерозије тла на градилишту: Извођач радова је одговоран за спровођење мера заштите од ерозије Извођач је дужан да ограничи обим ископавања како би се ублажила ерозија земљишта; Извођач је дужан да примени методологију конзервације земљишта на осетљивим областима како би спречили/минимизирали отицање атмосферске воде која изазива ерозију материјала; Извођач треба да избегава ископавање и рад са машинама у влажним теренским условима.</p>			
	Избор локације за изградњу привременог насеља, у близини или у оквиру постојећих насеља. Утицај на јавно здравље и социолошке околности.	<p>Правилан избор локација, поштујући критеријуме који првенствено штите јавни интерес. Држати минималну раздаљину (тампон зона) између градилишта и најближег насељеног места. Узети у обзир утицај локалних услова као што је ветар како би се избегли, смањили неповољни утицаји.</p> <p>Извођачевим планом управљања одређене су мере Заштите на раду и заштите животне средине. Планирати независно снабдевање водом и струјом као и амбуланту на</p>	Пројектант - Консултант на Главном пројекту	<p>Техничка контрола Главног пројекта</p> <p>ЈП "Путеви Србије"</p>	

Фаза	Предмет разматрања	Мере ублажавања	Институционална одговорност		Коментари
			Спровођење	Надзор	
		градилишту.			
	Безбедност пешака и одговарајући прелази	План за безбедан и адекватан пешачки прелаз који ће бити опремљен рампама и објектима који омогућавају коришћење инвалидских колица, ручних колица, бицикала и дечијих колица.	Пројектант - Консултант на Главном пројекту	Техничка контрола Главног пројекта ЈП "Путеви Србије"	
	Информисање заинтересованих страна	Детаљи предложене трасе пута, приступних тачака и безбедносних карактеристика, биће објављени на локацији планираних радова. Повратне информације од локалних актера ће се тражити и евидентирати. Доказ о разматрању тих информација, приложити у Главном пројекту.	ЈП "Путеви Србије" Пројектант - Консултант на Главном пројекту	ЈП "Путеви Србије" Техничка контрола Главног пројекта	
ИЗГРАДЊА	Планови управљања				
	<p>Извођач припрема спровођење пратећих Планова описаних у Плану управљања животном средином, како би се обезбедило поштовање законске регулативе као и захтева зајмодавца.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. организација градилишта 2. канализација и отпадне воде 3. жалбени поступак 4. земљиште 5. прашина 6. локација позајмишта, као и мере рекултивације за позајмишта и 				

Фаза	Предмет разматрања	Мере ублажавања	Институционална одговорност		Коментари
			Спровођење	Надзор	
	<p>приступне путеве након завршетка пројекта</p> <p>7. отпад и отпадне воде у складу са Законом о управљању отпадом („Сл. Гласник РС“, бр. 36/09, 88/10)</p> <p>8. уља, горива и мазива</p> <p>9. радови у водотоцима</p> <p>10. хитни одговори</p> <p>11. рехабилитација</p> <p>12. безбедност и ризици</p> <p>13. безбедност на раду</p>				
ИЗГРАДЊА	Улазак на градилиште				
	Сви радници и посетиоци на градилишту требају да буду упућени у План здравља и безбедности на раду као и о обавези ношења личне заштитне опреме.				
ИЗГРАДЊА	Набавка материјала				
	Асфалтна база: прашина, дим, здравље и безбедност радника, поремећај екосистема	Користити постојеће асфалтне базе; тражи се званично одобрење или важећа дозвола за рад	Асфалтна база	Асфалтна База	
	Каменолом: прашина, здравље и безбедност радника, поремећај екосистема	Користити постојеће каменоломе, тражи се званично одобрење или важећа дозвола за рад.	Каменолом	Каменолом	
	Позајмишта песка и	Користити постојеће позајмиште или куповати	Извођач или	Извођач или	

Државни пут I Бреда, бр. 35, Деоница: Зајечар 5 – Књажевац 1 (Трговиште)
План управљања животном средином

Фаза	Предмет разматрања	Мере ублажавања	Институционална одговорност		Коментари
			Спровођење	Надзор	
	шљунка: поремећај речног корита, квалитет воде, поремећај екосистема	материјал на лиценцираним сепарацијама; тражи се званично одобрење или важећа дозвола за рад.	сепарација песка и шљунка	сепарација песка и шљунка	
ИЗГРАДЊА	Транспорт материјала				
	Асфалт: Прашина, дим	Сви камиони требају да буду покривени. (проблем у региону који се решава правилним избором извођачке механизације)	Превозник	Превозник	
	Камен: Прашина	Овлажити камионски товар	Превозник	Превозник	
	Песак и шљунак: Прашина	Овлажити камионски товар	Превозник	Превозник	
	Управљање саобраћајном буком, издувним гасовим и загушењем на путу	Испорука материјала у време са најмањим саобраћајним оптерећењем (пожељно између 9-14 сати); користити алтернативне путеве како би се избегле главне саобраћајнице; потребно је обезбедити адекватну сигнализацију места градилишта, како би се смањила могућност погрешног скретања возила и тиме смањило још веће загушење	Шеф транспорта; превозник	Шеф транспорта; превозник	
	Шанса да се наиђе на археолошки локалитет	У случају наилазак на археолошки локалитет, Извођач је у обавези да одмах заустави радове и о томе обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе и ЈП „Путеви Србије“.	Извођач	Извођачев надзор	

Фаза	Предмет разматрања	Мере ублажавања	Институционална одговорност		Коментари
			Спровођење	Надзор	
ИЗГРАДЊА	Градилиште				
	Штетни утицај буке на раднике и околно становништво	Ограничити активности на дневни рад (не између 20 и 7 сати или према договору са јавним органима); рад опреме са уграђеним пригушивачима буке и лиценциране и одобрене у складу са стандардима Европске Уније; звучне баријере код радова који праве буку и то дуже од једног дана на истој локацији. Бучну механизацију лоцирати што је даље могуће од стамбених објеката и других осетљивих рецептора.	Извођач радова	Извођач радова	
	Прашина	Квашење проблематичних површина на градилишту, покривање ускладиштеног материјала као и ограничавање брзине возила. Спровођење Плана управљања: мере за избегавање/минимизирање емисије прашине, укључујући коришћење привремених ограда; квашење проблематичних површина, прилаза, материјала и складишта током утовара и истовара, покривање возила која носе прашњаве материјале; прање возила, итд.	Извођач радова	Извођач радова	
	Вибрације	Ограничити активности на дневни рад (не између 20 и 7 сати или према договору са јавним органима); Ако постоји материјална штета на локалним кућама, зградама и инфраструктури (укључујући и приступне путеве) проузрокована	Извођач радова	Извођач радова	

Фаза	Предмет разматрања	Мере ублажавања	Институционална одговорност		Коментари
			Спровођење	Надзор	
		радовима, штета ће бити компензована кроз пројекат уз обавезу и да се благовремено отклони. Опрема за извођење земљаних радова треба бити лоцирана што даље од рецептора осетљивих на вибрације.			
	Поремећај саобраћаја током грађевинских активности	План управљања саобраћајем са одговарајућим мерама за преусмерење саобраћаја, које се лако уочавају и прате, укључујући и помоћ саобраћајне полиције. Израда Плана управљања саобраћајем којим се успоставља ограничење брзине за грађевинска возила и организује саобраћај тако да се у највећој мери обавља ван насељених подручја. Током извођења радова, максимално искористити постојећу мрежу саобраћајница и избегавати изградњу нових путева за привремено коришћење, чиме би се додатно повећала фрагментација простора и постојећих станишта. Локално становништво информисати о планираним радовима.	Извођач радова	Извођач радова	
	Смањен приступ активностима у појасу пута	Обезбедити сталан алтернативни приступ активностима у појасу пута.	Извођач радова	Извођач радова	
	Безбедност возила и пешака кад/где нема	Осветљење и добро дефинисани сигурносни знаци и мере заштите.	Извођач радова	Извођач радова	

Фаза	Предмет разматрања	Мере ублажавања	Институционална одговорност		Коментари
			Спровођење	Надзор	
	грађевинске активности				
	Загађење воде и земљишта неправилним складиштењем отпадних материјала, управљањем и коришћењем	<p>Организовати и покрити просторе за складиштење материјала; изоловати бетонске, асфалтне и друге радове од утицаја воде коришћењем заптивне оплате или маски; изоловати просторе за прање камиона за транспорт бетона и асфалта и друге опреме од утицаја воде избором простора за прање с којих се вода не спира слободно, директно или индиректно у водотокове.</p> <p>Уредити градилиште тако да се смањи ризик од стварања талога и отпадних вода које могу загадити околно земљиште или воде (с обзиром на ситуацију као што је отицање, укључујући атмосферске отпадне воде генерисане од објеката на локацији).</p> <p>План управљања земљиштем треба да обезбеди контролисано уклањање површинског слоја земљишта, одлагање и поновно коришћење.</p> <p>Помоћу локалних контролисаних мера спречити спирање седимената у површинске водотокове и одводне канале. Неке од мера су постављање физичких препрека у виду ограда, малча, геотекстила, преливних каскада, седиментних басена и камених баријера за ублажавање таласа.</p> <p>У циљу спречавања спирања седимената такође је потребно водити рачуна о нагибу</p>	Извођач радова	Извођач радова	

Фаза	Предмет разматрања	Мере ублажавања	Институционална одговорност		Коментари
			Спровођење	Надзор	
		<p>терена и заштити од еолске ерозије постављањем ограда, покривача и др. Депоновање вишкова земље, камена и сл. може бити само привремено и временски ограничено на окончање планираних радова. Након окончања радова сви вишкови земље, камена и друге отпадне материје отклонити и извршити потпуну санацију свих површина деградираних током радова.</p>			
	Загађење воде и земљишта неправилним одлагањем отпадних материјала	<p>Одлагање отпадног материјала на месту које је заштићено од испирања, на обележеној локацији; ако не на лицу места, онда на овлашћеној депонији. Складиштење отпада у складу са најбољом међународном праксом и законском регулативом Републике Србије. Применити додатне мере за складиштење опасног отпада (секундарно сузбијање, ограничавање приступа, обезбеђивање личне заштитне опреме итд.) као неопходне како би се спречио штетни утицај по раднике, локално становништво и животну средину. Именовати одговорна лица за сакупљање отпада и његово складиштење (опасни и неопасни) у складу са законском регулативом Републике Србије.</p>	Извођач радова	Извођач радова	
	Потенцијално загађење земљишта и воде неправилним	<p>Применити најбољу инжењерску праксу у руковању и безбедном складиштењу мазива, горива и растварача, обезбедити правилно</p>	Извођач радова	Извођач радова	

Фаза	Предмет разматрања	Мере ублажавања	Институционална одговорност		Коментари
			Спровођење	Надзор	
	одржавањем опреме и пуњењем горива	пуњење горивом и одржавање опреме, сакупљати сав отпад и одлагати на дозвољеним местима (објектима) за рециклажу.			
	Загађење воде и земљишта неправилним одлагањем отпадних материјала	Транспорт отпада у обележеним возилима намењених за превоз отпада, како би се смањило ризик од ослобађања опасних и неопасних материја. Обука возача за руковање и одлагање терета који превозе и пратећој документацији која описује природу терета (отпада) и степен његове опасности.	Извођач радова	Извођач радова	
	Безбедност радника	Обезбедити раднике сигурносним упутствима и заштитном опремом; омогућити безбедан алтернативни ток саобраћаја.	Извођач радова	Извођач радова	
	Привремено заузете површине	Обнављање засада вегетације и то изворним ендемичним врстама и пратити ефекте. Где засади нису били успешни, спровести замену.	Извођач радова	Извођач радова	
РАД	Одржавање				
	Штетни утицај буке на околно становништво, животиње и раднике	Ограничити активности на дневни рад (не између 20 и 7 сати или према договору са јавним органима); Коришћење опреме са уграђеним пригушивачима буке.	Извођач радова на одржавању	Извођач радова на одржавању	

Фаза	Предмет разматрања	Мере ублажавања	Институционална одговорност		Коментари
			Спровођење	Надзор	
	Потенцијално загађење ваздуха, воде и земљишта: Прашина, издувни гасови, просуто гориво, уља и мазива.	Применити најбољу инжењерску праксу у коришћењу и безбедном складиштењу мазива, горива и уља, обезбедити правилно пуњење горивом и одржавање опреме, сакупљати сав отпад и одлагати у складу са Законом о управљању отпадом; Прописано организовати и покрити просторе за складиштење материјала; изоловати бетонске, асфалтне радове од утицаја воде коришћењем заптивне оплате; изоловати просторе за прање камиона за транспорт бетона и асфалта као и осталу опрему од утицаја воде избором простора за прање с којих се вода не спира слободно, директно или индиректно у водотокове (Бели Тимок, Малоизворске реке, Селачке реке, реке Клисура, Јелашничке реке и Сиње реке); Одлагати отпад на одговарајуће локације заштићене од испирања.	Извођач радова на одржавању	Извођач радова на одржавању	
	Вибрације	Ограничити активности на дневни рад (не између 20 и 7 сати или према договору са јавним органима);	Извођач радова на одржавању	Извођач радова на одржавању	
	Безбедност радника	Обезбедити раднике сигурносним упутствима и заштитном опремом; Организовати сигуран обилазни ток саобраћаја. Ове мере могу се проширити.	Извођач радова на одржавању	Извођач радова на одржавању	

Фаза	Предмет разматрања	Мере ублажавања	Институционална одговорност		Коментари
			Спровођење	Надзор	
	Повећана брзина возила	Поставити саобраћајне знакове за ограничење брзине.	Извођач радова на одржавању	Извођач радова на одржавању	
	Ерозија, одрон и опасне ситуације	Поставити одговарајуће знаке упозорења (одрон, клизиште, влажан или клизав коловоз, опасна кривина, прелаз за пешаке или животиње на путу, школа, успорено кретање возила у саобраћајном току), Флуоресцентне (рефлектујуће) ознаке који указују на стрме косине или конвексна огледала да би могао да се прати саобраћај из супротног смера у непрегледним кривинама, поставити знаке упозорењана на местима које добра инжењерска пракса сматра погодним или према договору са јавним органима.	Извођач радова на одржавању	Извођач радова на одржавању	

Прилог II

ПЛАН ПРАЋЕЊА УТИЦАЈА

DRAFT

ПЛАН ПРАЋЕЊА УТИЦАЈА

Фаза	Који параметар треба пратити?	Где се врши праћење параметара?	Како треба да се прати параметар? Врста опреме за мониторинг	Када треба да се прати параметар? (учесталост мерења или континуирано)	Зашто параметар треба пратити (опционо - по избору)?	Институционална одговорност
						Спровођење
ИЗГРАДЊА	Набавка материјала					
<i>Асфалтна база</i>	поседовање званичног одобрења или важеће лиценце (дозволе за рад)	асфалтна база	инспекција/ инжењер надзора	пре почетка радова	треба обезбедити усклађеност асфалтне базе са захтевима безбедности, здравља и животне средине	Руководилац базе
<i>Каменолом</i>	поседовање званичног одобрења или важеће лиценце (дозволе за рад)	каменолом	инспекција/ инжењер надзора	пре почетка радова	треба обезбедити усклађеност каменолома са захтевима безбедности, здравља и животне средине	Руководилац каменолома
<i>Позајмишта песка и шљунка</i>	поседовање званичног одобрења или важеће лиценце (дозволе за рад)	позајмишта или сепарација песка и шљунка	инспекција/ инжењер надзора	пре почетка радова	треба обезбедити усклађеност позајмишта са захтевима безбедности, здравља и животне средине	Руководилац позајмишта или сепарације

Фаза	Који параметар треба пратити?	Где се врши праћење параметара?	Како треба да се прати параметар? Врста опреме за мониторинг	Када треба да се прати параметар? (учесталост мерења или континуирано)	Зашто параметар треба пратити (опционо - по избору)?	Институционална одговорност
						Спровођење
ИЗГРАДЊА	Транспорт материјала					
<i>Асфалт</i>	покривен камионски товар	градилиште	надгледање	ненајављене инспекције у току рада, најмање једном недељно	треба обезбедити усклађеност са захтевима безбедности, здравља и животне средине	Извођачев надзор
<i>Камен</i>	камионски товар покривен или влажан	градилиште	надгледање	ненајављене инспекције у току рада, најмање једном недељно	треба обезбедити усклађеност са захтевима безбедности, здравља и животне средине	Извођачев надзор
<i>Песак и шљунак</i>	камионски товар покривен или влажан	градилиште	надгледање	ненајављене инспекције у току рада, најмање једном недељно	треба обезбедити усклађеност са захтевима безбедности, здравља и животне средине	Извођачев надзор

Фаза	Који параметар треба пратити?	Где се врши праћење параметара?	Како треба да се прати параметар? Врста опреме за мониторинг	Када треба да се прати параметар? (учесталост мерења или континуирано)	Зашто параметар треба пратити (опционо - по избору)?	Институционална одговорност
						Спровођење
<i>Управљање саобраћајем</i>	Изабрана маршрута и време	градилиште	надгледање	ненајављене инспекције у току рада, најмање једном недељно	треба обезбедити усклађеност са захтевима безбедности, здравља и животне средине као и што мање ометање саобраћаја.	Извођачев надзор
ИЗГРАДЊА	Градилиште					
<i>Штетни утицај буке на раднике и околно становништво</i>	нивои буке	градилиште; најближе куће насеља Вратарница, Мали Извор, Минићево и Горње Зуниче.	детектор нивоа буке са одговарајућим софтвером	једном на почетку пројекта и касније на кварталном нивоу, као и по пријави; ако резултати мониторинга нису задовољавајући, праћење треба вршити на месечном нивоу.	обезбедити да радови буду у складу са захтевима очувања безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	Извођач радова (мониторинг)

Фаза	Који параметар треба пратити?	Где се врши праћење параметара?	Како треба да се прати параметар? Врста опреме за мониторинг	Када треба да се прати параметар? (учесталост мерења или континуирано)	Зашто параметар треба пратити (опционо - по избору)?	Институционална одговорност
						Спровођење
<i>Прашина</i>	аерозагађење (суспендоване чврсте честице)	на и у близини градилишта	инспекција и осматрање	ненајављене инспекције у току испоруке материјала и изградње	обезбедити да радови буду у складу са захтевима очувања безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	Извођачев надзор (мониторинг)
<i>Вибрације</i>	ограничено време деловања	градилиште	надзирање	ненајављене инспекције у току рада и по пријави	обезбедити да радови буду у складу са захтевима очувања безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	Извођачев надзор
<i>Поремећај саобраћаја током грађевинске активности</i>	постојање плана управљања саобраћајем; шема саобраћаја	на и у близини градилишта	инспекција, надгледање	пре почетка радова; једном недељно и то у вршним и мирним периодима	обезбедити да радови буду у складу са захтевима безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	Извођачев надзор

Фаза	Који параметар треба пратити?	Где се врши праћење параметара?	Како треба да се прати параметар? Врста опреме за мониторинг	Када треба да се прати параметар? (учесталост мерења или континуирано)	Зашто параметар треба пратити (опционо - по избору)?	Институционална одговорност
						Спровођење
Смањен приступ активностима у појасу пута	обезбеђен алтернативни приступ	градилиште	надгледање	насумичне провере најмање једном недељно током грађевинских активности	обезбедити да радови буду у складу са захтевима безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	Извођачев надзор
Безбедност возила и пешака где нема грађевинске активности	видљивост и прилагођеност	на и у близини градилишта	опсервација	насумичне провере најмање једном недељно у вечерњим сатима	обезбедити да радови буду у складу са захтевима безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	Извођачев надзор
Загађење воде и земљишта услед неправилног складиштења, управљања и коришћења материјала	квалитет воде и земљишта (суспендоване чврсте честице, уља, рН вредности, проводљивост)	на реци Бели Тимок и Јелашници	ненејављено узорковање, анализа у акредитованој лабораторији са потребном опремом	најмање три пута током трајања пројекта, мониторинг треба да се уради пре изградње (или на референтној тачки узводно од градилишта за време) и после радова на рехабилитацији.	обезбедити да радови буду у складу са захтевима безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	Извођач радова (мониторинг)

Фаза	Који параметар треба пратити?	Где се врши праћење параметара?	Како треба да се прати параметар? Врста опреме за мониторинг	Када треба да се прати параметар? (учесталост мерења или континуирано)	Зашто параметар треба пратити (опционо - по избору)?	Институционална одговорност
						Спровођење
<i>Безбедност радника</i>	заштитна опрема; организација обилазног саобраћаја	градилиште	инспекција	ненајављене инспекције у току рад	обезбедити да радови буду у складу са захтевима безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	Извођач надзора
РАД	Одржавање					
<i>Штетни утицај буке на раднике и суседно становништво</i>	нивои буке	градилиште; најближе куће	детектор нивоа буке са одговарајућим софтвером	ненајављене инспекције у току активности одржавања и по пријави	Обезбедити да радови буду у складу са захтевима безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	ЈП "Путеви Србије"
<i>Вибрације</i>	ограничено време активности	градилиште	надзирање	ненајављене инспекције у току активности одржавања и по пријави	обезбедити да радови буду у складу са захтевима безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	ЈП "Путеви Србије"

Фаза	Који параметар треба пратити?	Где се врши праћење параметара?	Како треба да се прати параметар? Врста опреме за мониторинг	Када треба да се прати параметар? (учесталост мерења или континуирано)	Зашто параметар треба пратити (опционо - по избору)?	Институционална одговорност
						Спровођење
<i>Безбедност радника</i>	заштитна опрема; организација обилазног саобраћаја	граддилиште	инспекција	ненајављене инспекције у току активности одржавања и по пријави	обезбедити да радови буду у складу са захтевима безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	ЈП "Путеви Србије"
РАД	Безбедност на путу					
<i>Повећана брзина возила</i>	стање саобраћајних знакова; брзина возила	деоница пута обухваћена пројектом	визуелна опсервација; детектори брзине	током активности одржавања; ненајављено	обезбедити безбедан и економичан проток саобраћаја	Извођач радова на одржавању; саобраћајна полиција
<i>Ерозија, одрон и опасне ситуације</i>	стање знакова опасности	деоница пута обухваћена пројектом	визуелна опсервација	током активности одржавања	обезбедити безбедан и економичан проток саобраћаја	Извођач радова на одржавању, праћење утицаја (мониторинг)

Предложени модел - допунски подаци које треба укључити у планове мониторинга:

1. Опште		
Да ли пројекат усклађен са свим захтевима (узимајући у обзир усвојене акционе планове, изузећа или одступања)?	Да ☐ Не ☐	Ако не, молимо да пружите информације о неусаглашености:
Да ли је пројекат усклађен са свим важећим еколошким и социјалним законима и прописима?	Да ☐ Не ☐	Ако не, молимо да пружите информације о неусаглашености:
Да ли је било несрећа или инцидента који су изазвали штету по животну средину, довели до повреда или смртних случајева, утицали на раднике, локалну заједницу или културна добра. Да ли је фирма позивана на одговорност?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, молимо опишите, укључујући мере за отклањање штете и спречавање понављања:
Да ли је предузеће материјално угрожено евентуалним изменама закона и регулатива (Закон о раду, животној средини, социјалној заштити, безбедности и здрављу на раду)?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, молимо опишите:
Колико пута је вршена инспекција од стране надлежних органа из области животне средине?	Број:	Молимо да наведете детаље њихових посета, укључујући број и врсту евентуалних прекршаја:
Колико пута је вршена инспекција од стране надлежних органа из области животне средине?	Број:	Молимо да наведете детаље њихових посета, укључујући број и врсту евентуалних прекршаја:
Колико пута је вршена инспекција од стране надлежних органа из области животне средине?	Број:	Молимо да наведете детаље њихових посета, укључујући број и врсту евентуалних прекршаја:
Да ли су након инспекција прописани пенали, казне и/или корективне мере?	Да ☐ Не ☐	Ако јесу, молимо објасните, укључујући и статус спровођења корективних мера:

Да ли је Компанија ангажовала подизвођаче на радовима везаним за пројекат?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, молимо наведите за које врсте посла и како је компанија пратила усклађеност рада подизвођача са акционим планом животне средине и социјалним акционим планом:
Да ли су неки од горе наведених прекршаја били одговорност подизвођача?	Да ☐ Не ☐	Ако јесу, молимо наведите детаље, укључујући како ће Компанија да обезбеди спровођење корективних мера од стране Подизвођача?
Да ли су неки од радова спровођени у смањеном обиму, да ли су повремено обустављани или потпуно прекинута због заштите животне средине, здравља, безбедности или законских прописа?	Да ☐ Не ☐	Ако јесу, молимо објасните:
Молимо да наведете програме, иницијативе или субпројекте које спроводи Компанија у циљу побољшања рада и система управљања у области социолошких аспеката и очувања животне средине:		
Молимо да наведете ниво расхода главних и оперативних трошкова и да ли се они односе на потребе акционог плана животне средине и социолошких утицаја или неке друге иницијативе:		

2. Статус акционог план животне средине и социолошких утицаја

Молимо да пружите информације о статусу сваке ставке у оквиру Акционог плана животне средине и социолошких утицаја. Ако је план ажуриран током периода извештавања, молимо приложити копију новог плана.

3. Подаци мониторинга животне средине¹

Молимо да пружите информације о имену и контакт детаљима вашег менаџера животне средине:				
Параметар ²	Вредност ³	Јединица	Статус усклађености ⁴	Коментари ⁵
Отпадне воде				
Укупна количина отпадне воде				
Биохемијска потрошња кисеоника (БПК)				
Хемијска потрошња кисеоника				
Суспендоване честице				
Фосфор				
Нитрати				
Тешки метали				
(Други)				
Емисије у ваздух				
Сумпордиоксид SO ₂				
Оксиди азота NO _x				
микрочестице				
Угљендиоксид CO ₂				

¹ Молимо вас да обезбедите резултате мониторинга животне средине спроведене од стране Компаније или њених консултаната. Ако већ имате све тражене податке доступне у другом формату (облику), онда они могу да се користе.

² Није нужно применити све параметре. Молимо вас да попуните оне редове који су најрелевантнији за сектор индустрије. Додатни параметри могу да се додају ако је неопходно.

³ Молимо Вас да проверите да ли су јединице мерења јасно наведене.

⁴ Молимо Вас за извештај о усклађености према стандардима за овај пројекат (обично локални, ЕУ и/или Светска Банка).

⁵ Поред свих других коментара, молимо Вас да наведете да ли пријављена мерења важе за све или само неке процесе.

Молимо да пружите информације о имену и контакт детаљима вашег менаџера животне средине:				
Параметар ²	Вредност ³	Јединица	Статус усклађености ⁴	Коментари ⁵
Метан CH ₄				
Азот субоксид N ₂ O				
Хидрофлуорокарбони HFCs				
Флуорокарбони PFCs				
Сумпорхексафлуорид SF ₆				
(Други)				
Други параметри				
Бука				
(Други)				
Чврст отпад				
Молимо вас да наведете врсту и количину чврстог отпада генерисаног због извођења Пројекта. Наведите ако је нека врста отпада опасна. Наведите шта од отпада може поново да се користи или рециклира, као и начин одлагања.				
4. Коришћење ресурса и добијени производи				
Параметар	Вредност	Јединица мере	Коментари ⁶	
Употребљена горива				

⁶ Поред свих других коментара, молимо Вас да наведете да ли пријављене мере важе за све или само неке од процеса. Наведите неке параметре квалитета горива (нпр. октанска вредност)

Молимо да пружите информације о имену и контакт детаљима вашег менаџера животне средине:				
Параметар ²	Вредност ³	Јединица	Статус усклађености ⁴	Коментари ⁵
Уље				
Бензин				
Камени угаљ				
Лигнит				
Електроенергетски систем				
Топлотна енергија				
Потрошене сировине				
Сировина 1				
Сировина 2				
Добијени производи				
Производ 1				
Производ 2				
5. Управљање људским ресурсима				
Молимо да пружите информације о имену и контакт детаљима вашег менаџера људским ресурсима:				
	Укупно	Новозапослени у овом извештајном периоду	Отпуштени у овом извештајном периоду	
Број непосредно запослених:				
Број ангажованих радника под уговором:				
Да ли је током периода извештавања спроведена	Да ☐	Ако јесте, објасните план редундације, разлоге за спровођење, планирани број радника и како су одабрани, спроведена саветовања и мере за ублажавање ефеката редундације:		

Државни пут I Бреда, бр. 35, Деоница: Зајечар 5 – Књажевац 1 (Трговиште)
План управљања животном средином

Молимо да пружите информације о имену и контакт детаљима вашег менаџера животне средине:				
Параметар ²	Вредност ³	Јединица	Статус усклађености ⁴	Коментари ⁵
колективна редундација?	Не ☐			
Да ли постоје планови редундације радне снаге за следећу годину?	Да ☐ Не ☐		Ако постоји, представити план редундације, укључујући разлоге за отпуштање вишкова, број радника који је обухваћен и начин на који су одабрани:	
Да ли је током периода извештавања било неких промена у радничком синдикату Компаније?	Да ☐ Не ☐		Ако јесте, молимо објасните детаљно и наведите однос према радничком синдикату:	
Ако синдикат не постоји, да ли има др. представника радника?	Да ☐ Не ☐		Ако има, молимо објасните њихово учешће током периода извештавања:	
Да ли је било промена у колективном уговору?	Да ☐ Не ☐		Ако јесте, молимо опишите детаљно:	
Да ли је током периода извештавања неко од запослених поднео било какву притужбу?	Да ☐ Не ☐		Ако јесте, наведите тачан број поднетих жалби, засебно за сваки пол, као и предмете ових жалби и објаснити на који начин се Компанија бавила овим проблемом:	
Да ли је неко од запослених пријавио случај узнемиравања или насилног понашања током периода извештавања?	Да ☐ Не ☐		Ако јесте, наведите тачан број поднетих жалби, засебно за сваки пол, као и предмете ових жалби и објаснити на који начин се Компанија бавила овим проблемом:	
Да ли је било штрајкова и других колективних спорова који се односе на рад и услове рада у Компанији, током извештајног периода?	Да ☐ Не ☐		Ако јесу, навести разлоге и природу ових спорова и објаснити на који начин их је Компанија решавала:	

Молимо да пружите информације о имену и контакт детаљима вашег менаџера животне средине:				
Параметар ²	Вредност ³	Јединица	Статус усклађености ⁴	Коментари ⁵
Да ли су током периода извештавања вођени судски поступци у вези са условима рада?	Да ☐ Не ☐		Ако јесте, наведите спорна питања и њихов исход:	
Да ли је током извештајног периода било промена у следећим областима: Репрезентативни синдикат, Колективни уговор, Недискриминација и једнакемогућности за све, Једнака зарада за једнак рад, Родна равноправност, Малтретирање и узнемиравање, укључујући и сексуално узнемиравање, Запошљавање лица испод 18 година старости, Зарада (висина плате, редовни и прековремени рад), Прековремени рад, Радно време, Баланс између посла и приватног живота, Жалбени механизам за раднике, Здравље и безбедност.	Да ☐ Не ☐		Ако јесте, наведите детаље, укључујући и нове иницијативе ако постоје:	

6. Подаци о заштити здравља и безбедности на раду

Државни пут I Бреда, бр. 35, Деоница: Зајечар 5 – Књажевац 1 (Трговиште)
План управљања животном средином

Молимо да пружите информације о имену и контакт детаљима вашег менаџера заштите здравља и безбедности на раду:					
	Непосредно запослени:	Радници на уговор:		Непосредно запослени:	Радници на уговор:
Количина посла, који у периоду извештавања, просечан радник обави за сат времена:			Број смртних случајева ⁷ :		
Буџет који је потрошен на безбедност и здравље на раду (укупан износ и валута):			Број повреда које су узроковале одсуствовање са посла:		
Обука из безбедности и здрављу на раду која је спроведена у овом периоду (по особи или данима):			Број инцидената који је довео до временског заостатка у обављању посла (укључујући и транспорт) ⁸ :		
Број изгубљених радних дана ⁹ услед инцидената:			Број случајева професионалног обољења:		
Број дана на боловању:					
Узроци инцидента (падови, велика оптерећења, ударци предметима, струјни удар итд):					
Молимо Вас да наведете детаље о свим смртним случајевима или већим инцидентима који нису претходно пријављени Банкама, укључујући и укупне накнаде исплаћене због повреде на раду или болести (износ и валута):					
Молимо Вас да укратко представите обуку у превенцији и реаговању у хитним ситуацијама, коју су запослени прошли у току периода извештавања:					
Молимо Вас да укратко представите вежбе реаговања у хитним ситуацијама које су спроведене у току периода извештавања:					

⁷ Ако то већ нисте урадили, молимо Вас да се обезбеди посебан извештај са детаљима о околностима под којима је дошло до смрти.

⁸ Неспособност за рад у трајању од најмање једног целог радног дана након несреће или болести.

⁹ Изгубљени радни дани су број радних дана након повреде или обољења, током којих је запослени био ван посла или је имао ограничене радне активности због професионалног обољења или болести.

7. Заинтересоване стране		
Молимо да пружите информације о имену и контакт детаљима вашег менаџера за односе са јавношћу:		
<p>Молимо вас да пружите информације о спровођењу План укључивања заинтересованих страна и представите односе који су успостављени са њима током периода извештавања, укључујући:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Састанци или друге иницијативе спроведене током периода извештавања, путем којих се врши повезивање са јавношћу или јавним организацијама; - Информације које су добиле заинтересоване стране у току периода извештавања, а тичу се заштите животне средине, социјалних и безбедносних питања; - покривеност у медијима; - сарадња са удружењима грађана, посебно из области очувања животне средине. <p>Молимо опишите било какве промене у Плану укључивања заинтересованих страна:</p>		
<p>Током периода извештавања, колико жалби или притужби је добијено на Пројекат, од стране јавних или цивилних организација? Молимо Вас да их разврстате по групама којима припадају заинтересоване стране. Укратко представите проблеме који се спомињу у жалбама и притужбама и како су они решени:</p>		
8. Акциони План Расељавања са Статусом и Извештавањем		
Постојеће заузимање земљишта		
<p>Молимо Вас да током периода извештавања поднесете извештај о примени Акционог плана расељавања, користећи показатеље праћења који су наведени у плану и попуните табелу. Молимо вас да дате резултате било ког другог плана мониторинга и додатне информације, уколико мислите да је корисно.</p>		
<p>Да ли је свим угроженим лицима извршена потпуна компензација због физичког измештања и да ли је услед Пројекта дошло до економских губитака?</p>	<p>Да ☐ Не ☐</p>	<p>Ако није, наведите колико је још остало неизмирених исплата за компензацију (у смислу броја и процената корисника и износом за плаћање) и наведите када ће се извршити ове исплате:</p>

Државни пут I Бреда, бр. 35, Деоница: Зајечар 5 – Књажевац 1 (Трговиште)
План управљања животном средином

Да ли је заузимање земљишта имало неке додатне, непредвиђене утицаје на основне животне потребе и стандард угроженог становништва, а да то није предвиђено акционим планом расељавања?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, квантитативно их одредите и наведите које су мере предузете како би се минимизирао или ублажио њихов утицај. Ако није, наведите како су праћени потенцијални утицаји на основне животне потребе становништва.
Да ли су уочене неке угрожене групе?	Да ☐ Не ☐	Ако јесу, наведите те групе и опишите додатне мере које су предузете како би се смањило негативан утицај на њих.
Уколико је могуће, да ли су све транзитне накнаде плаћене?	Да ☐ Не ☐	Ако нису, наведите колико је још остало неизмирених исплата (у смислу броја и процената корисника и износом за плаћање) и наведите када ће се извршити ове исплате:
Да ли је свим угроженим лицима пружена правна подршка?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, наведите колико особа је искористило правну помоћ.
Да ли су решени преостали приговори о полагању права на земљиште и ресурсе?	Да ☐ Не ☐ Није применљиво ☐	Ако нису, навести колико је још остало приговора и када се очекује њихово решавање.
Да ли је било жалби и тужби у вези новог заузимања земљишта?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, наведите колико и сажето представите њихов садржај.

Да ли је Компанија редовно извештавала угрожено становништво о оствареном напретку у спровођењу акционог плана расељавања?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, навести колико састанака је одржано и колико учесника је њима присуствовало.
Ново заузимање земљишта Ако је у периоду извештавања дошло до новог заузимања земљишта, молимо Вас да обезбедите документа у вези земљишних трансакција. Приложите нов или ревидовани Акциони план пресељавања који се односи на ново заузимање земљишта, са описаним мерама ублажавања, компензације, постигнутих договора итд. и обезбедите табеларни приказ са листом угроженог становништва и статусом компензације.		
Да ли су нека лица била физички расељена?	Да ☐ Не ☐	Ако јесту, колико њих је расељено?
Да ли су нека лица били економски угрожена?	Да ☐ Не ☐	Ако јесту, колико њих?
Да ли је влада помогла пресељења?	Да ☐ Не ☐	
9. Сарадња са заједницом и Развој		
Молимо Вас да наведете да ли је током периода извештавања фирма спровела социјалне иницијативе или иницијативе за развој заједнице, као и одговарајуће трошкове ако постоје:		

Прилог III

ЗАКОНОДАВСТВО

DRAFT

ПРОПИСИ И ЗАХТЕВИ

Овај одељак обрађује регулаторни контекст у погледу консултација и обавештавања јавности у Републици Србији, а односи се на Пројекат. Посебно се истиче важност одговарајућег законодавства Србије, регионалних регулаторних инструмената, као и релевантних захтева ЕБРД, Политике Светске банке за приступ информацијама и Оперативним политикама Светске Банке ОР 4.01 Процена животне средине.

НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАВСТВО

Најзначајнији закони и прописи тренутно на снази у Републици Србији који су релевантни за заштиту животне средине у току планирања, пројектовања, изградње и функционисање овог пројекта су наведени у наставку:

1. **Устав Републике Србије** ("Сл. гласник РС", бр 83/06), Устав предвиђа широку структуру за учешће јавности и приступ јавности информацијама. По Уставу, рад државних органа и институција, као и службеника може бити подвргнут отвореној критици. Он такође даје јавности право на подношење захтева, петиција и предлога.
2. **Закон о заштити животне средине** ("Сл. гласник РС", бр. 135/2004 и 36/2009), члан 9 предвиђа да свако има право да буде обавештен о: а) стању животне средине и да учествује у процесу доношења одлука, тамо где имплементација може имати утицај на животну средину (укључујући и доношење одлука у вези са стратешким проценама планова и програма); б) ЕИА пројектима чија реализација може довести до загађења животне средине или опасност по животну средину и здравље људи; и ц) одобрењу нових или постојећих инсталација (члан 81). Такође се наводи да су подаци о стању животне средине отворени за јавност. Учешће јавности у одлучивању о ЕИА за спровођење пројекта, се изводи кроз јавне презентације пројекта и јавне расправе. Заинтересоване стране ће бити обавештене путем јавних обавештења о поступку доношења одлука и оне учествују у поступку подношења мишљења, примедби и предлога надлежном органу и биће на време информисане о одлуци.
3. **Закон о процени утицаја на животну средину од 2004.** ("Сл. гласник РС", бр. 135/2004 и 36/2009)¹⁰, члан 20 прописује да надлежни орган стави ЕИА студију на располагање јавности, да се организује јавна презентација и расправа о Студији и да носилац пројекта учествује у јавној презентацији и расправи. Он такође предвиђа да министар прецизно прописује тачније поступке за јавне консултације, презентације и расправе.
4. **Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину** ("Сл. гласник РС", бр. 135/2004), Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину, који спроводи Директиву ЕУ СЕА односи се на планове, програме

¹⁰ Закон се спроводи преко Правилника о одређивању обима и садржаја ЕИА Студије ("Сл. гласник РС", бр 69/05).

и основе у области просторног планирања и коришћења земљишта и поставља одредбе о учешћу јавности.

5. **Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја** ("Сл. гласник РС", бр.120/04, 54/07, 104/09 и 36/2010). Закон уређује права на приступ информацијама од јавног значаја којима располажу државни органи. Информација од јавног значаја, у смислу овог закона је информација којом државни орган располаже, настала у раду или у вези са радом државног органа, садржана у документу, а односи се на све оно што јавност има оправдан интерес да зна.

Настоји се да ови инструменти буду хармонизовани са релевантним Директивама ЕУ и они уводе принципе ових директива у национално законодавство.

6. **Закон о потврђивању Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у процесу доношења одлука, и правна заштита у оквиру питања заштите животне средине од 2009.** ("Сл. гласник РС Међународни уговори", № .38/09) (пренесене одредбе Архуске конвенције).
7. **Закон о експропријацији** ("Сл. гласник РС" бр. 53/95 и 20/2009), Закон предвиђа да се непокретности могу експроприсати или власништва ограничити, али само тамо где је утврђен јавни интерес на основу закона и на основу накнаде која не може бити нижа од тржишне цене. Он такође предвиђа да се јавни интерес за експропријацију непокретности утврђује законом или одлуком Владе донете у складу са овим законом.
8. **Закон о планирању и изградњи** ("Сл. гласник РС, бр. 72/2009, 81/2009, 132/2014 и 145/2015), Закон даје одредбе за јавни увид у планску документацију, објављивање одредби у службеном новинама Републике Србије, аутономне покрајине или служби локалне управе, у зависности од врсте документа и презентације планских докумената за јавни увид у дневном и локалном листу и траје 30 дана од дана објављивања. Подношење планског документа за јавни увид надгледа Републичка Агенција за просторно планирање.
9. Закон о заштити природе („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/2010);
10. Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС”, 36/09);
11. Закон о заштити од буке („Службени гласник РС”, 36/09, 88/10.);
12. Закон о водама („Службени гласник РС”, 46/91, 53/93, 67/93, 48/94, 54/96, 101/05, 30/2010 и 93/12);
13. Закон о шумама („Службени гласник РС”, 46/91, 83/92, 54/93, 60/93, 53/93, 67/93, 48/94, 54/96, 101/05);
14. Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, 36/09);
15. Закон о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, 101/05).

Одговорност за спровођење релевантних регионалних, националних и међународних прописа у области законодавства о заштити животне средине и приступу јавности информацијама сноси Министарство пољопривреде и

заштите животне средине као и Републичка агенција за просторно планирање.

Прописи формиран на основу Закона о процени утицаја на животну средину, обухватају следеће:

1. Уредба о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја на животну средину и листе пројеката за које се може ЕИА захтевати („Службени гласник РС”, бр 114/08);
2. Правилник о садржини захтева о потреби процене утицаја и садржини захтева за спецификацију обима и садржаја студије о процени утицаја („Службени гласник РС”, бр 69/05);
3. Правилник о садржини студије о процени утицаја („Службени гласник РС”, бр 69/05);
4. Правилник о поступку јавног увида, презентацији и јавној расправи о студији о процени утицаја („Службени гласник РС”, бр 69/05);
5. Правилник о раду Техничког комитета за студије о процени утицаја („Службени гласник РС”, бр 69/05);
6. Правилник о дозвољеном нивоу буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр 54/92);
7. Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС”, бр. 50/2012);
8. Правилник о опасностима загађујућих материја у водама („Службени гласник РС”, бр 31/82).

Други релевантни закони Републике Србије:

1. Закон о јавним путевима („Службени гласник РС”, бр 101/2005, 123/07).

Регионални Регулаторни оквир

Укључивање заинтересованих страна у Србији се развија у том смеру како би што више одговарало принципима UNECE Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и приступу правосуђу у смислу питања заштите животне средине (Архуска конвенција) од 25. јуна 1998. (Србија приступила и ратификовала 31. јула 2009.). Укључивање се такође развија како би се ускладило са стандардима Европске уније (ЕУ) и пракси у овој области.¹¹

Архуска конвенција повезује права заштите животне средине и људска права, идентификује заштиту животне средине као јавно право, успоставља да се одрживи развој може постићи само кроз учешће свих заинтересованих страна, повезује владину одговорност и заштиту животне средине, и фокусира се на интеракције између јавности и државне власти у једном демократском контексту. У значајној мери, Конвенција обезбеђује јавна права и намеће партијама и државним органима обавезе у вези приступа информацијама и учешћа јавности и приступ правди.

¹¹ Закон о Потврђивању Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и правној заштити у смислу питања заштите животне средине („Службени Гласник РС Међународни споразуми”, бр. 38/09.

Услови за реализацију ЕБРД

У складу са Политиком заштите животне средине и социјалном политиком ЕБРД из 2008. године, јавне консултације и укључивање заинтересованих страна се посматрају као стални процес који треба да се започне у најранијој фази поступка процене утицаја на животну средину, и да буде настављен кроз цео животни циклус пројекта који ЕБРД финансира.

У том циљу ЕБРД је дефинисао услове за реализацију (ПР) у вези укључивања заинтересованих страна са којима се пројекти и клијенти, који добијају финансијску подршку ЕБРД, морају усагласити. Захтеви ЕБРД-а у вези укључивања заинтересованих страна и објављивања информација су наведени у следећим захтевима:

- ПР 1: Процена и управљање заштитом животне средине и социјалним питањима;
- ПР 10: Објављивање података и укључивање заинтересованих страна.

Посебну пажњу ЈП "Путеви Србије" посвећују дефинисању угрожених група, чија је добробит под директним утицајем Пројекта. Посебну пажњу потребно је посветити планирању и управљању сарадњом са овим заинтересованим странама.

Поред политике заштите животне средине и социјалне политике ЕБРД, на овај Пројекат се примењују и следећи стандарди:

- UNECE Конвенција о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и приступу правди у питањима животне средине из 1998. (Архуска конвенција) и
- Директива ЕУ 85/337/ЕЕЦ, допуњена Директивом 97/11/ЕС, о процени утицаја одређених јавних и приватних пројеката на животну средину.

Закони, прописи и процедуре на снази у Републици Србији су генерално у складу са принципима наведеним у политици ЕБРД заштите животне средине и социјалној политици из 2008. године. У том циљу, и као део процеса приступања ЕУ, Србија реформише своје законе, прописе, поступке планирања, и праксе управљања да би се довели у складу са онима на снази у ЕУ. На пример, Влада је усвојила Стратегију за усклађивање са законодавством ЕУ из области заштите животне средине (ЕАС), како би се законодавство Републике Србије из области заштите животне средине ускладило са релевантним законима ЕУ. Овим би се административне структуре и поступци ојачали у циљу обезбеђења стратешког планирања заштите животне средине и координација између релевантних учесника.